

KLÓFIZETÉS
 HELYEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
 VÉDELME:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 k. 60 f.
 IRÁNTÁRSK:
 6-hatásos postai sor egyszer 20 fill.
 minden követhetőség 16 fillér.
 Nyitólár száma 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 297.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, június 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Politika a város közgyűlésén.
 A képviselőház híre.
 A dobrai választás titkai.
 A győri Állat Aradváros közgyűlésén.
 Politikai érdekességek.
 Az orvoskövetés tisztajuttán.
 Barabás és a berlini fiú.
 Hajszó Hicsinai után.
 Bonyodalom — kibontakozás.
 Aradi ember felülszertési pöre Bécsben.
 Szerecsenjárás Araden.
 Panama-kelep.
 Tárcsa: A művész anyja. Írta: Szecső Vilmos.
 Csarnok: Tudós-szerelem. Írta: Vojtkó Pál.

Politika a város közgyűlésén.

Arad, június 9.

Gyors léptekkel haladó modern városnak tartanak bennünket országSZerte. Kereskedelmünk, iparunk fejlettségét kevés magyar városé mulja fölül; közönségünknek a művészetek iránt való szeretetéről két színház és egy egész sereg művészetpártoló egyesület beszél. De Arad előrehaladott kulturáját, a lakosság magas szellemi nivóját mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy e város nyüzsgő, eleven társadalmát évtizedek óta érintetlenül hagyták a politikai ellentétek.

Az aradi ember alkot, vállalkozásba kezd, asztaltársaságokba csoportosul és könnyen él; az aradi ember a tudományok papjává szegődik néha napján,

vagy lesz vezető tekintély az országgyűlésen: de előnyösen jellemezte az aradi embert minden időben, hogy idehaza világos elmével, szabad gondolkozással, türelmesen tárgyalta a napi politika kérdéseit és úgy tekintette ezeket, mint a nagy gyermekek játékát, ami miatt bizony nem érdemes megbolygatni a polgárok szellemi és anyagi boldogulásának leg-sarkalatosabb feltételeit: a békét és egyetértést.

Fennt az országházában áldatlan politikai tülekedés folyik. A kormány és ellenzék ökölharcot folytat a haza szent nevében, s míg mindkettő azon bizonykodik, hogy a hazaszereteten vert gyökeret küzdölme: addig künn a népek milliói között stagnál a gazdasági élet, fogy a nemzet éltető ereje.

Ennek az áldatlan harcnak nyulványai elérnek imitt-amott a megyék és vidéki városok törvényhatóságainak gyűléstermébe is és hol a kormánypárt, hol az ellenzék álláspontját támogatva, visszakérülnek megint oda, ahonét kiindultak: az országgyűlésre. A viaskodás pedig folyik tovább zavartalanul, a törvényhatóságok szava belevész az országos zajba, mint ahogy elvész a Marosban az esőcsepp.

Csak künn a megyék és városok társadalmi, politikai életében hagy nyomokat maga után: a felkorbácsolt szenvedély, az életre keltetett párttusa, az egyenetlenkedés nyomait. Az országtest szívében nem állítja helyre, a szervezet egyéb

részeiben pedig veszedelmes keringésbe hozza a vért.

Holnap közgyűlésre gyűl egybe Arad város képviselőtestülete.

A munkarend pontjai között e város gazdasági életére nagyjelentőségű kezdeményezések foglalnak helyet. A pénzügyi kormány teljesezésbe juttatja Arad régi vágyát, s módot ad az Arad-Ujarad közötti vashíd felépítésére. Egy évszázados óhaj készül testet öltetni; egy ábrándkép lép ki az élettelen, száraz keretből, s megvalósul, mint a teljesezésbe ment álom, hogy hatalmassá, nagygyá tegye Aradot.

A katonai kormány, hogyan történt, hogyan sem, egy sült galambot röpit felénk. A mellőzött, az elfelejtett, a kormányok által elhanyagolt, gyűlölt Aradnak mintegy ezer főre menő tűzérseget szánt. Amit a legnagyobb vidéki városok térden csuszva kértek, azt az ölünkbe hajítják. A képviselőtestület holnapi közgyűlésén annyit kell tenni csupán, hogy kinyujtsuk az ajándék után a kezünket.

A város tisztviselői testülete rekonstrukcióra szorul. Hézag támadt több nagyfontosságú állás körül és ez állások betöltése a holnapi közgyűlés feladata lesz.

Ennyi és ilyen jelentős teendők közepette fájó szívvel látjuk bevonulni a város képviselőtestületébe a szétválasztó, a minden gyakorlati értéket nélkülöző, a gyűlöletet szító politikát. Győr városa az obstrukció ellen irt át hozzánk; Müller Károly, a függetlenségi párt ve-

A művész anyja.

Írta: Szecső Vilmos.

I.

A sovány, nyurga fiu, kinek szeme mély-séges, isteni lángban ragyogott, a szobrász-iskolát látogatta. Az édesanyja özvegyasszony volt és bálványozta, önfeláldozó szeretettel gondozta a fiát. Csekély nyugdíja nem volt elégséges a háztartásra, az iskolapénzre s így a szegény özvegyasszony késő éjszakáig varrogatott, hogy fia mindig tiszta ingben, jó ruhában járhasson és ne kelljen elhagynia a művészi pályát, melyre szent küldetés érzése vonzotta.

De a házvezetésnek és kenyérkeresésnek nehéz gondja és fáradsága mellett sem hagyta el soha az asszonyt derűs jókedve.

Nappal, míg főzött és takarított, — maga végzett mindent, mert cselédre nem tellett, — egyre a fiára gondolt vidám reménységgel. Maga előtt látta, amint fehér vászonkabátban, vésszővel kezében áll a márványkolonc előtt és ihletes szemmel mereng maga elé . . .

Az estét együtt töltötték. Az özvegyasszony varrása felé hajolva hallgatta fiát, ki lázas szavakban beszélt az ő terveiről, mely a napnál fényesebben, a halálnál bizonyosabban rája fog virradni. Mert művészváltának mondhatatlanul édes sejtéme él szívében és ez a fejtelem valóbb az ő szemében a kézzel-fogható valóságnál, igazabb és világosabb a nap sugaránál.

Az asszony szívét édes boldogság töltötte el a fanatikus szavakia és a takarítástól, meg a mosogatástól megbarnult ujjai közt frissen, vidáman mozgott a varrótű.

II.

Meggyöngült már nagyon a szeme az özvegyasszonynak, mikorra a fia elvégezte a szobrász-iskolát. Nem tudott már varrni s a ház körüli munkát is alig bírta. Most, hogy künn állt az életben az ifju művész és itt volt az alkotás ideje, mintha egyszerre elszállt volna szívéből művészi öntudata, kételkedni kezdett tehetségében.

Végtelen ürességet érzett magában, az ezer gondolat, érzés, a hev, mely azelőtt betöltötte lelkét, mintha csalfa délibábként tovaszállt volna, szürke, meddő, kietlen talajt hagyva vissza.

S ha az anyjára nézett, ki megöregedett, halárrafáradt az értevaló munkában, fojtogatta a keserű önvád; égette lelkiismeretének szava. Az özvegyasszony hiába bátorította; jóságos, öreg keze hiába simogatta végig a fiúnak homlokát, mely lázban égett és a töprengés ráncában torzult el.

Végső kétségbeesésében, a téboly küszöbén, maró kételkedés közt végre mégis munkába kezdett.

Volt egy régi ideája. Most, hogy megvalósításához látott, nem becsülte már annyira, mégis kénytelen-ségből rászánta magát, hogy megcsinálja.

Ennyi volt az egész: egy ráncos, töpörö-

dött vén anyó, amint friss, üde, hófehér lillomot árul.

III.

A szobor elkészült és mestere elküldte a tavaszi kiállításra. Mikor a zsűri tagjai kibontották a szobormunkát a vászondarabokból, melyekbe pólyálva volt, megmerevedtek a bámulattól és gyönyörűségtől. A megöregült ráncos anyó maga a reménytelen, szomorú öreg-ség képe volt és fonnyadt kezében az ifju nyár virága, hófehér, merészen egyenes növéstü, szüziessen merev és rejtett, öntudatlan, finom érzékiségű liliom.

Ez az ellentét oly művészi, oly mélységesen poétikus, olyan szomorú és megindító gyönyörűséget keltő volt.

A szobor óriási feltűnést keltett, mestere egy csapásra országos hírvé vált. Származásának, ifju életének története közérdeklődés tárgya, negyedik emeleti kis szobája szentély, melyet áhitattal látogattak a műbarátok. Megrendelésekkel halmoztak el. A mester kis szobáját mihamar pompás műteremmel cserélhette föl. A lillomot áruló öreg asszony szobra körül indult s a mester dicsősége a sas merész és biztos szárnyalásával országról-országra szállt. Az ismeretlenség homályából egyszerre a nagy közé emelkedett, kiknek minden lépte kíváncsiság tárgya, minden szava főjegyzésre méltó, neve fogalom, akiről elneveznek cipőt, kalapot, nyakkendőt, képe ott van minden kirakásban, arcának vonásai szélében ismerősök

zére pedig két indítványt is tüzetett napirendre, melyek belenyulnak a napi politika forgatagába.

Három esztendőként egyszer újra szoktuk alakítani a törvény értelmében a város képviselőtestületét. Dicséretére legyen mondva Aradnak, hogy e választások rendszerint alig bírnak valamelyes pártpolitikai színezettség minden választásnál megcsúszni, hogy a pártok kölcsönösen felveszik jelöltjeik közé a másik párt érdemes tagjait. Az alkotmányos, a város jóvoltáért folytatott küzdelem egy józan, becsületes óhaj jegyében folyik le, hogy: *ne vigyük be a képviselőtestületbe a politikát!* Es hogy e jelszó körül megértették egymást a különböző pártok, javára vált az minden időben Aradnak.

A politika vészmadarának ugyan miért kell városházunk karcsu tornyát épen most röpködni körül, mikor évszázadokra szóló, hatalmas alkotások küszöbére léptünk? Miért kell a pártharcok zajától viszhangozni annak a teremnek, mely a béke, a kölcsönös megértés áldására talán sohasem szorult rá jobban, mint épen holnap?

Városunk szabadelvű pártja értekezletet tartott ma este. Az értekezleten igaz liberális felfogással vitatták meg a szönyegen fekvő politikai kérdéseket. Amint a hangulatból kivettük, ez a képviselőtestület nagy többségét magában foglaló párt, nem keresi a harcot, mert a győzelem jelét nem az ellentétek kiélesítésében, hanem a béke biztosításában látja.

A függetlenségi párt valamely hivatalos csoportjának véleményét nem ismerjük, de maga a párt elnöke, a fent említett két politikai jellegű indítvány megtevője, a szabadelvű párt több tagja előtt *olyan nyilatkozatot tett, hogy amennyiben a többség nem provokál politikai vitát, úgy ő is kész napirendre térni indítványai felett.*

A hajlandóság tehát mindkét oldalon megvan arra, hogy ne a heccek, hanem a munka jegyében folyjék le a holnap közgyűlés.

Használjuk ki a helyzetet okosan innen is, túl is. A jövőre nézve pedig vegyük programba, hogy minél több részt kérjünk a dologból, de minél kevesebbet a politikából.

* *

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 9.

A mai ülés igazi nyári obstrukciós képet mutatott. Alig néhány képviselő jött el és azok se igen tartózkodtak a teremben. A szónok pedig Szatmári Mór volt. Figyelemre méltó beszéde közben egy élénkebb incidens volt: egy kis pörpatvar a néppárttal, amelynek nagy erejét semmiesem bizonyítja inkább, mint az, hogy rögtön fölfortyannak, amihelyt a szabadelvűségről van szó.

Jellemző különben a néppártra, hogy a mióta híre terjedt, hogy Olay Lajos a Somlóügyről óhajt beszélni, a néppárt teljes számban jelenik meg mindennap a Házban, holott azelőtt egy-két emberök is alig volt itt. Olay — úgy látszik — fel is hagyott szándékával, mert bár a Házban volt, csak a folyosón kint időzött.

A folyosón purparlék folytak Kocsuth Ferenc és Lukács László között, e beszélgetések feltűntek ugyan, de nagyobb jelentőséget nem igen tulajdonított annak senki.

Részletes tudósításunk itt következik:

(Pestmegye határozata.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Plósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök: megnyitja az ülést, és bemutatja az irományokat.

Következett a miniszterelnöki jelentés folytatólagos tárgyalása.

Szatmári Mór: Az obstrukciót semmi sem indokolja inkább, mint Pestvármegye tegnapi határozata a katonai javaslatok ellen. (Eljenzés a szélbaion.)

Kaas Ivor báró: Egyhangulag! Nem volt megrendelve!

Kubinyi Géza: Nem kell olyan nagyon örülni!

Zboray Miklós: Vancsó is ott volt!

Kubinyi Géza: Az Vancsó gusztusa!

Elnök csendet kér.

Szatmári Mór utal az obstrukciót elítélő vármegyei határozatokra.

Kubik Béla: Mind erkölcsstelen!

Elnök: Ily kifejezésektől tartózkodjék a képviselő ur! (Helyeslés.)

Kubik: De ugy van kérem, ez tiszta dolog kérem alássan! (Derűltség.)

(Egy régi ex-lex.)

Szatmári Mór az eddig legnagyobb ex-lexnek a történetét mondja el, az 1825-iki ex-lex történetét. Horváth Mihály történelmtudós könyvéből idézve, bizonyítja, hogy az események nálunk megismétlődnek. Elmondja, hogy akkor a vármegyékben élt csak a nemzeti szellem. A bécsi kormány ezt a szellemet akarta megtörni és a bocskoros nemeseket pénzzel, itallal, vesztegetéssel rábirta arra, hogy a köznemesek ellen küzdjenek a vármegyei kögyűlésekben.

Ekkor történt, hogy a kormány adót és katonát követelt az országtól. A törvénytelen követelésekkel szembeszállott ez ország. Legélesebb és legerőteljesebb Barsvármegye volt, amely minden eszközt megtagadott a kormánytól. A bécsi kormány most fenyegetőzni kezdett és azt híresztelte, hogy felfogja függeszteni a magyar alkotmányt. Tény az, hogy a legerőteljesebb magyarságot ad audiendum verbum idézték és megfenyegették. Ferenc császár végre is 1825-ben kénytelen volt kilenc évi ellenállás után összehívni az országgyűlést Pozsonyba, ahol a király megfogadta, hogy megtartja és tiszteletben tartja a törvényeket.

(Szabadkőműves és szabadelvű.)

Szatmári Mór sorra veszi ezután az öszszes ex-lexeket. A Széll alatti ex-lexhez érve azt mondja, hogy hasztalan minden csábítás és alkudozás, pártja nem fog engedni a nemzeti követelésekből. Majd a szabadelvűpártról szól és azt mondja, hogy a szabadelvűség már mostoha gyermeke a pártnak. Sajnos, a szabadelvűpártban csak mohikánjai vannak a szabadelvűségnek és a reakcionárius hajlam árad el.

Ernszt Sándor: Ez nem tetszik a zsidóknak!

Trubinyi János: A zsidó szabadkőművesek tiltakoznak! (Zaj).

Szatmári Mór: Kéri a néppártot, hogy ne zavarja össze a szabadelvűséget a szabadkőművességgel. (Zaj a néppárton).

Zboray: A multkor is csak szabadkőműves manővert csináltak!

és szeretettek, mindenki szívében helyet foglal el, mindenki barátságos érzéssel gondol rá, mindenkinek rokona. És a nők, kiknek szívében virágot fakaszt a nagy szellemek sugara! Az ifju mesterre szerelmes ábrándokkal gondoltak az asszonyok messze földön...

Ifjak és a kissé már hervadtak is, szegények és gazdagok, alacsony és uri származásuk.

Mily szédtő, mily káprázatos, mily gyönyörűsége és mégis mily szomorúságot keltő és nyugtalanító volt mindez! Hiszen álmodni álmodott a dicsőségről a szegény szobrászfiu, de ily merész röptűek hogy is lehettek volna az ábrándjai!

És félelem fogta el, vajjon tud-e majd még valami szépet alkotni? Remegett, hogy elfogja veszíteni az óriási dicsőséget és kiábrándulva fog elfordulni tőle a világ. E félelemben, e remegésben, nem tudta élvezni a ragyogást, mely még övé volt, őt környékezte. Aztán dolgozni kellett volna, temérdek munka várt reá! És rettegett attól, hogy hozzákezdjen, kinos kételemek gyötörték újra, nem bizott tehetségében, melynek egy alkotása ily óriási dicsőséget hozott rá. Majd e rettenetes lelki meghasonlásban belevetette magát az élvek árájába, hogy eltompítsa sajtó, önkínzó agyát. Bankettek, dicsőséges körut-diadalnak, pezsgőnek mámore. Végre mégis, mert már nagyon égető volt: a munka, a szörnyű, kétségekkel teli, halálra kintő alkotás, melyben meleg lelket öntött a hideg márványba és mintha tényleg kitépte volna lelkét, úgy érezte utána, hogy vérzik belülről, kiszakadt belülről valami...

Aztán a kész mű után a dicsőségnek ujra

való hatalmas föllángolása, a nagy művészet mámoros gyönyöre, mely újra végigremegette a világot és friss virágot, fiatal babért hozott újra a lába elé...

Egy nyugodt perce nem volt, míg ilyképen teltek az esztendők. Mindennek áldozatot hozott a világon, csak a pihenésnek nem és csodák-csodája volt, hogy még ő össze nem roskadt, mikor testét, lelkét soha nem táplálta a magánynak, a világtól való elvonulás csöndes óráinak új erőt és rugalmasságot adó hatalma.

És oly ritkán jutott hozzá, hogy kezét csokoljon az ősz öregasszonynak, az édesanyjának, ki csöndes elvonultságból csodálta áhítatos lélekkel, bálványozta büszke és mélységes szeretettel az ő nagy fiát. A ráncos, reszkető kéz, mely fölnevelte a világnak a nagy művészt, csak ritkán simogathatta végig a mesternek borus homlokát. A jóságos hang csak ritkán szólhatott:

— Édes fiam, pihenj már meg!

De ha gyakran szólhatott volna is így, nem lett volna semmi fogamatja. Még ha a világtól meg is tudott volna nyugodni, önön vajudó, vívódó lelkétől soha.

IV.

Rettenő megdöbbenés fogta el a világot, mikor széjjelhorodta a táviró a hírt, hogy a nagy szobrász elméje elborult. Hinni sem akarta a világ eleinte, azután, hogy el kellett hinnie, mélységes fájdalom szakadt reá és siratta a halottat, aki még élt, akít megölt a nagy szerelmével.

De a halott sorsa az, hogy elfeledjék,

fölszikkadt a világ könye és a föld tovább forgott.

Csak az ősz anya kétségbeesése és szeretete nem mulik el.

Az öregasszony ott volt folyton a mester mellett, aki nem mester már s aki iszonyuan szenvedett. Csak néha, ritkán zavarta meg a betegnek és fájdalmas anyjának rettenetes egyedüllétét egy-egy jóbarát. Rettenő kinban fetrengett ágyán a beteg s az anyának majd megszakadt a szíve, hogy nem tudott, nem lehetett rajta segíteni. A beteg sirt, őrjöngött, vonaglott, pusztult, fogyott napról-napra jobban és nem tudott aludni... egy... két... három... tiz... tizenkét hónapig nem tudott aludni... szegény... és akkor vége volt...

E végnek híre még egyszer fölrázta a világot... és a nemzete zokogott a mélységes gyászban, hogy elvesztette nagy fiát, ki annyi dicsőséget hozott reája. — Fekete lepellel vonták be minden házat az országnak és nagy csoportokban zarándokolt a mester koporsójához a nép. Es a megtört ősz anya a zarándokló nemzettől nem hajolhatott a fia koporsójára, alig is láthatta és nem tudta lelkébe vésni a tölgyfaládának képét, mely fiának hült tetemeit fogadta magába.

És a nagy, az országos temetés, a gyászfátyolos zászlóju küldöttségek, melyek beláthatatlan hosszú sorban haladtak a mester koporsója után és csak aztán jött az anya kocsija és nem láthatta belőle a koporsót... csak fekete zászlókat és sötétbe öltözött néptömegeket, melyek levett kalappal és néma döbbenéssel nézték a menet elvonulását...

Szatmári: Ha így összezavarják a szabad-
elvűséget, meglódul benne a tisztelet a nép-
párt iránt.

Rakovszky István: Nem baj.

(Egy kis vihar.)

Szatmári ezután a korona parancsáról
szól, amelylyel a katonai követeléseket elren-
delte.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy min-
den tényért a kormány felelős.

Szatmári Mór: A korona ténykedéseiről is
felelős, — elismeri — de a korona ténykedé-
seit állítja előtérbe a kormány követelése.

Zboray Miklós: Ez frázis! A koronát ne
bántásák!

Kubik Béla: Micsoda éretlenség az, folyton
ellenünk támadni! Tessék kihallgatni! (Zaj a
szélsalon).

Szatmári Mór: Ez a jelenet más eszme-
kört juttat eszébe: a hiperloyalitást. Ez biztatja
fel a koronát a hatalmi túltengésre. (Tetszés a
szélsalon). Már annyira hiperloyalisok vagyunk,
hogy megijedünk, ha azt hirdetik, hogy a ki-
rály haragszik. Kire haragszik? A nemzetre?!
Hát haragudhatik egy király a nemzetre?

Elnök: Senki se mondta ezt a Házban,
mert ha valaki azt mondta volna, hogy a ki-
rály haragszik a nemzetre, azt rendreutasította
volna. (Tetszés a szélsalon).

Szatmári: A katonai javaslatok ellen való
harcot feladni nem fogják.

Ülés végén **Lukács László** pénzügyminisz-
ter felelt Urmánczynak a székely vasutak ki-
építése iránt beadott interpellációjára.

A miniszter válaszában tudomásul vétele
fölött holnap névszerinti szavazás lesz.

TÁVIRATOK.

Senaga bombázása.

Beni-Unif, június 9. Senaga ágyuzásánál
600 lövedéket lőttek ki. A gyalogság egyetlen
lövést sem tett. A további hadműveletekre vo-
natkozólag eddig még nem történt döntés, de
lehetséges, hogy ha a figuigbeliek nem adják
meg magukat, legközelebb más erődöket is
bombáznak fognak.

Nagy árvizek.

St. Louis, június 9. Missziszipi, Venice, Ma-
tisson, New-York és Brocklyn államok keleti
részén sok várost nyolc-tíz lábnyi magasságban

Végre eltemették és egyedül volt a fiá-
val, ráborulhatott a sirra, könnyel öntöz-
hette a rögöt, mely fiát takarja és ültethet-
tett rá virágot, fehér liliom virágot, olyat,
mint a minő a mester első művén látható...
és bizony ő maga is már olyan volt éppen,
mint az a vén, tőpörödött anyó azon a szobron.

V.

Egy év telt el. A nemzet fehér márvány-
ból pantheonot emelt, hogy nagyjainak hamvait
elhelyezze benne, a dicsőséges fehér csarnok-
ban az utódok lelkes buzditására. Közledett a
nagy szobrász halálának az évfordulója és arra
gondoltak, hogy az ő hamvait helyezték el el-
sőnek a pantheonban. A művész egy-két sze-
mélyes jó barátja ajánkozott, hogy elmegy a
művész anyjához, hogy a halott átszállításához
beleegyezését megnyerje. Kinn találták a teme-
tőben a fia sirjánál.

Ott, levett kalappal eléje járultak. Az
egyik beszédbé fogott és meghatott hangon
szólt a kihült drága hamvaknak a nagyok
fényes hajlékába való fönséges, dicsőséges
átszállításáról... a fehér csarnokról a hal-
hatatlanságnak, az örök glóriának e tanyá-
járól...

Az özvegyasszony lehajtott fejjel hallgatta
végig.

Igy szólt azután:

— Az én fiam tizenkét hónapig nem tu-
dott aludni. Tizenkét hónapig, oh Istenem!
Most alszik... nem engedem nyugalmát za-
varni... Hadd aludjon szegény édes... Hi-
szén tizenkét hónapig nem tudott aludni!

viz borít. A lakosokat csónakokon mentették
ki a házakból. Vagy 700 ember a házak pad-
lásain töltötte az éjszakát. A vasuti forgalom
mindenütt szünetel.

Dél-Afrikából.

Pretória, június 9. A törvényhozó gyűlés
ma délután elhatározta, hogy a színesbőrűeket
és idegen alattvalókat a községi választói jog-
ból kirekeszti.

A győri átirat

Aradváros közgyűlésén.

(Az aradvárosi szabadelvűpárt ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Előreláthatólag az obstrukció s az ezzel
kapcsolatos katonai kérdések fogják dominálni
Aradváros holnap délután tartandó közgyűlését.
Holnap kerül ugyanis elintézés alá Győr város
átirata, melyben felszólítja Arad törvényható-
ságát, hogy csatlakozzék a képviselőházhoz in-
tézendő azon felirathoz, melyben a *parlament*
tárgyalásoknak a rendes mederbe való mielőbbi
visszaállítását kéri.

Müller Károly az *önálló magyar hadsereg*
felállítására érdekében és a *civillista* felemelése
ellen adott be két indítványt. Ezek is a hol-
napi közgyűlés napirendjén szerepelnek s az
előbbihez hasonló heves vitát helyeznek ki-
látásba.

Az általános érdeklődésre való tekintettel,
a mely főleg a *győri feliratot* kísérel, jónak vél-
jük azt szó szerinti szövegében eközölni. A
felirat így hangzik:

Mélyen tisztelt képviselőház! Győr sz. kir.
város közönsége mély fájdalommal és a haza
jövője iránt táplált bánatos aggodalommal szem-
léli az országgyűlés képviselőházának a terv-
szerű *obstrukció* jegyében folyó jelen működését,
mert ezáltal a haza alkotmányát alapjában
megrendítve és gyökerében megtámadva, a
közszabadságok egyik főbiztosítékát képező
parlamentarizmus tekintélyét aláásva, méltósá-
gát veszélyeztetve, az ország politikai és nem-
zetgazdasági érdekeit beláthatatlan bajok és za-
varoknak kitéve látja; és mindezen káros ha-
tások szomorú és lesújtó következményeiben
hatalmi, szövetségi és hitelképességünkben a
civilizált világ által helyezett és nagy áldozat-
ok árán kivívott bizalom megrendülésének, a
fennállásunk alapeszközzeit képező kulturális és
materiális erőnk meggyengülése rémeinek szem-
határon való feltűnedezését rettegéssel szemléli.

Mindezen veszélyek előrelátása és tudatá-
ban emeljük fel kérelmező szavunkat, hogy a
m. t. képviselőház ezek megelőzése céljából a
nyugodt tárgyalás medrére visszatérni és az or-
szág által tőle joggal várt sikeres munkálko-
dás áldásthozó terére lépni sziveskedjék.

Bizunk a képviselőház és a kormány ha-
zafiasságában és bölcsességében és elvárjuk;
hogy a haza jóléte és üdve érdekében már-
már elhalasztást nem tűrő fontos kérdések
bölcs törvényhozási megoldást nyerhessenek és
ezzel államunk tekintélyét visszanyerve, nem-
zetünk életereje oda fokozódjék, hogy imádott
hazánk mind „egységes magyar állam” hatal-
mában és nagyságában tündökölje, barátainak
tisztelőtől környezve, ellenségeinek imponálva,
történeti nagy feladatának teljesítésében helyét
mindenkor rendületlenül megállhassa.

Kelt Győr sz. kir. város törvényhatósági
bizottságának Győrött, 1908. évi május hó 3 án
tartott rendes közgyűléséből. *Zechmeister* Ká-
roly, kir. tanácsos, polgármester.

A győri átiratot Aradváros tanácsa a kö-
vetkező javaslattal terjeszti a közgyűlés elé:

„Méltóztassék feliratot s egyben ké-
relmet intézni a képviselőházhoz, hogy
kizárólag a haza és nemzetünk jól fel-
fogott érdekében s ennek jövőjét tartva
szem előtt, egyesült erővel a *törvényen*
*kivüli állapot alkalmas módon megszünte-
tessék* s a parlament nyugodt működése
lehetővé tétessék“.

A tanács **Müller Károly** indítványának a
napirendről való levételét indítványozza, egy-
részt, mert az önálló magyar hadsereg létesí-
tése ellenkezik a 67-es törvények rendelkezé-
seivel s azokat teljesen felforgatná, másrészt,
mert a jelen bonyolult politikai viszonyok kö-
zött nem időszerű a civillista felemelése ellen
állást foglalni, mely lehetlenné tenné a magyar
udvartartást s kedvezőtlenül befolyásolná a ki-
rály érzelmeit a magyarokkal szemben.

A győri átirattal s Müller Károly indítvá-
nyaival ma délután tartott értekezleten foglal-
kozott az *aradvárosi szabadelvűpárt* végrehajtó
bizottsága. A népes ülés, melyre a törvényható-
ságnak a szabadelvű párthoz tartozó tagjait is
meghívták, **Robitzek** Ágoston dr. alelnök veze-
tése alatt a Millenium vendéglő külön helyisé-
gében folyt le.

A végrehajtó bizottság mindhárom indít-
ványt behatóan tárgyalta s a vélemények meg-
hallgatása után egyhangulag azt a határozatot
hozta, hogy a *tanács javaslatait magdévá teszi*
s azokhoz hozzájárul. Egyben a következő szö-
vegű *felhívást* bocsátotta ki:

Aradváros törvényhatósági bizottságának
szabadelvű párti tagjaihoz!

A végrehajtó bizottság határozatából fel-
kértem a törvényhatósági bizottság szabad-
elvű párti tagjait, hogy a holnap, *szerdán* dél-
után megtartandó városi közgyűlésen a nagy
fontosságú politikai kérdések tárgyalásához
feltétlenül megjelenjen sziveskedjenek.

Az aradvárosi szabadelvűpárt végrehajtó
bizottsága.

Megemlítjük itt még **Müller Károlynak**,
az aradvárosi függetlenségi párt elnöké-
nek egy nyilatkozatát. Müller Károly a
szabadelvű párt több előkelő tagja előtt
kijelentette, hogy ha a *holnapi közgyűlés a*
győri átiratot egyszerűen tudomásul veszi, ez
esetben ő mindkét indítványát visszavonja.

A dobrai választás titkai.

(Házalás a szentséggel. — A főszolgabíró kukorici-
cát morzsol. — A választás vezetői. — A megvert
román esperes. — Késhegyig megyünk! — Az ét-
kező cédulák kiosztása. — A visszavont csendőr-
ség. — A petíció benyújtása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Hogy a román aktivisták mikép győztek
a dobrai kerületben, arról már sok szó esett
lapunkban is. Rendkívül érdekesek még az
alábbi részletek, melyeket egy ma érkezett tu-
dósítás így mond el:

A papok még a templomban is izgattak.
Ejjel a *szentséggel jártak házról-házra* s Vlădra
eskették az embereket. Akik haboztak, *lövészel*,
felakasztással, agyonütéssel fenyegették. Ejszaka
körmeneteket rendeztek, **Farkas Béla** nemzeti
színű lobogóit letépték, elégették s közben
a *Destepteate roman* című eltiltott nótát éne-
kelték.

Minderről **Goró Ede** főszolgabíró semmit se
tudott! O akkoriban kukoricát morzsolgatott,
igy jelentették a főispánnak, mikor kérdezte,
hogy mit csinál Goró?

A választási elnök **Simon Gábor** marosilly-
lyei birtokos, nyugalmazott járásbíró és ügyész-
ségi megbízott volt, de egy szalmabáb is tudott
volna így választást vezetni. A párttanyák meg-
jelölésénél a Vlădisták elérték nála azt, hogy
egy szűk utcában közvetlen a Farkas választói
mellé kerültek. Ezeket aztán fenyegetéssel, erő-
szakkal egyszerűen maguk közé rántották. A
helyettes elnök, dr. **Halász Akos** marosillyei
kir. közjegyző már akkor tiltakozott ez ellen s
alaposan kifejtette, hogy milyen kavarodás lesz
ebből. De az elnök rá se hederített. O általa

ban katonaságot sem akart s valóságos szerencse, hogy erre mégis rá tudták erőszakolni.

A passe-partout-k kiállításával megegyezés folytán Halász volt megbízva. Mikor Morav József dobrai gör. kel. esperesnek, aki ismert tulzó, izgató, megtagadta az igazolványt s a Vládisták minden erőszakoskodása se használt, Simon Gábor elnökhöz folyamodtak, ki azonnal elrendelte annak a kiállítását. Ez a pap aztán olyan szemérmetlenül viselte magát, hogy mikor a marosillyei hazafias választók (többnyire iparosok) közö téritési szándékkal betolakodott, ezek az esperes urat fölpofozták, meggyomrozták, reverendáját néhányszor a sárba megmártogatták s aztán nagynehezen sikerült a csendőröknek őt a veszedelemből kimenteni. Ez a pápa különben minduntalan úgy viselkedett, csendőr és katona mindig fogcsikorgatva néztek utána s habár többször jelentették az elnöknek, sőt kérték is, mégse vonta be az igazolványát. A pápa különben már a választás előtt monda Lázár Elemér képviselőjelöltnek, hogy „panna in cucit” (késhegyig) meggyünk s tényleg Dobrát benépesítették sok ezernyi furkós bottal és késsel felfegyverkezett nemválasztóval.

A választást maga az elnök vezette s a külső rend fentartásával a helyettes bízta meg. Ennek azonban minden buzgósága kárba veszett, mert mikor az elnök közbelépését és segítségét kérte, ez ahelyett, hogy az őrnagyot és csendőrhadnagyot rendeletei kiosztása végett magához berendelte volna, kiment hozzájuk s kérte őket, hogy legyenek szivesek rendet csinálni, de semmi konkrét utasítást nem tudott adni s egyes panaszokra, például hogy verekednek, vagy hogy a Vlád-pártiak erőszakkal behúzták a Farkas-pártiakat, mindenkor azt mondta, hogy ott a csendőrség és katonaság, hát ne engedjék. Hóhn szolgabíró tetten ért egy nemválasztót, mikor egy Farkas-pártit fölakasztással fenyegetett. Elővezetette s az elnök így intézte el az ügyet:

— Ha még egyszer mersz efélét tenni, bezáratlak s most takarodj haza . . .

Egy Florea nevű ismeretlen oláh a választói helyiség ajtaja előtt osztozotta az étkező cédulákat s amint egy Vládista elhagyta az urnát, nyomta a markába a cédulát. Mikor a helyettes elnök őt el akarta onnan távolítani, egész méltatlankodva kérdezte, hogy hát akkor honnan tudja ő, hogy kinek adjon cédulát és maradni akart. A helyettes-elnök erélyes fellépéséből aztán botrányt provokált s csak ekkor intézkedett az elnök, hogy eltávolítsák, amit a közelben levő s teljesen fölingerelt Farkas-párti választók kézzelfogható módon olyan alaposan elvégeztek, úgy vele, mint Boca nevű társával, hogy Florea urnak és Bocának a kalapján kívül az oldalbordái is siralmas állapotba kerültek.

Délfelé, mikor Farkas utolérte Vládót, a terrorizmus olyan fokra hágott, hogy már katasztrófától lehetett tartani. A helyetteselnök unszolására, hogy bizza meg az elnök Goró főbíró és két szolgabíróját, hogy karhatalommal rendet csináljanak s az izgatókat letartóztassák, ezt meg is tette olyanformán, hogy behívatta Gorót s a megbízást neki megadta, de eszébe se jutott, hogy a karhatalom vezetőit is berendelje s nekik parancsait kiadja. Így persze hiába akartak ezek rendet tartani, sem az őrnagy, sem a csendőrhadnagy nem hallgott rájuk, sőt egy ízben, mikor a helyetteselnök a csendőrhadnagyot valamire utasította, ez egész idegesen kijelentette, hogy ilyen zavarban ő semmire se képes és visszavonja csendőreit, amit nyomban meg is tett. Mikor ezt az elnök-

nél a helyettes-elnök panasolta, az rá se hallgatott.

Ilyen körülmények között tudott győzelmet aratni a román aktivisták jelöltje. A Vlád Aurél mandátuma ellen különben a kisebbségben maradt Farkas-pártiak petíciót fognak beadni a Kuriához. E petícióban elősorolják a választási visszaéléseket. A Vlád-pártiak terrorizmusát és nagymérvű vesztegetéseket az „Ardeleana” oláh bank részéről, úgy, hogy a csendőrök több tanítót letartóztattak, amint épen vásárolták a szavazatokat. Végül pedig az oláh nép ámtására mindent felhasználtak s a legképtelenebb ígéreket tették a népnek, a melyeket mind megvalósítanak, ha Vládra szavaznak. A petíciót e hét valamelyik napján nyújtják be a Kuriához.

MULATSÁGOK

(=) A reáliskola júniálisa. Az aradi reáliskola holnap, szerdán tartja meg szombatról elhalasztott júniálisát a császi nagyerdőben. A mulatság ifjusági főrendezője Vas Mátyás VII. osztályu tanuló. A diáksereg reggel zeneszóval vonul ki a nagyerdőbe, melynek köröndjén délután három órakor kezdődik meg a tánc.

Politikai érdekességek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 9.

(A közös hadügyminiszter nyilatkozata.) Pietreich közös hadügyminiszter nyilatkozata, melyeket a hadügyminiszter a M. Sz. egyik munkatársa előtt tett, közvetlenül megjelenésük után azért nem részesültek abban a figyelemben, melyet úgy tartalmuknál, mint hangjuknál fogva megérdemelnek, mert még a kormányhoz közelálló politikusok is apokrifnek tartották azokat.

E nyilatkozatok megjelenése óta immár napok multak el, s miután ezt az interwievot azóta a bécsi lapok sem dementálták, mert már kétségtelen, hogy a közös hadügyminiszter nyilatkozatai valódiak, s kétségtelen az is, hogy ezek a nyilatkozatok nagy közlekedést jelentenek amaz álláspont felé, melyet a magyar nemzeti szellemnek és a dualizmusnak érvényesülésére nézve a felébredett magyar nemzeti közvélemény sürget.

Ma már a közös hadügyminiszter nyilatkozatairól úgy vélekednek, hogy soha még közös hadügyminiszter a magyar álláspontot ennyire megközelítőleg nem nyilatkozott, bár attól még ugyancsak messze van. És általában úgy fogják fel a nyilatkozatot, hogy Pietreich azzal a Szellkabinetnek akart segítségére sietni, bebizonyítani igyekeztével, hogy az ellenzék állításai, melyekkel a hadügyi kormány szellemét magyarellesnek mondják, nem felelnek meg a valóságnak.

A közös hadügyminiszter nyilatkozatainak fontosságát emeli, hogy azok nem csupán akadémikus nézetek, hanem valóságos programpontok is. S ezek pozitív biztosítékokat tartalmaznak az iránt, hogy az a bizalmatlanság, melyet az ellenzék a közös hadsereg szelleme ellen hangoztatott, nem jogosult, s hogy a magyar elemek érvényesülésének semmire sem állja útját és hogy a magyar nemzeti szellem a mai keretek közt is kifejezésre juthat, sőt jut is.

(Lukács László és Polonyi.) A parlamenti ellenhatás azonban ezekkel az akademi-

kus és semmi kötelezettséget nem involváló nyilatkozatokkal be nem érheti.

Most kisült az is, hogy mi az a szenzáció, melyet Polonyi napok óta hirdet. Ez egy újabb támadás, mely a sószállítás ügyében, Lukács László pénzügyminiszter ellen lesz irányítva. És pedig talán már holnap.

Ebben az ügyben a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság szerepel, mint amely a sószállítás körül jogtalan előnyökben részesült. De még sem tehető föl józanul, hogy ez az eset, ha valóban meg is történt, a Lukács László tudomásával történt meg. Azt mondják: Lukács László háta mögött és tudta nélkül történtek a visszaélések. A pénzügyminiszter azonban, kinek e támadást bejelentették, úgy nyilatkozott, hogy e vádakból semmire sem igaz; az ügy tiszta. Várjuk tehát be a „három órai vonatot”.

(Határozat az obstrukció mellett.) Nagy felfordulást idézett elő a folyosón Pest vármegye tegnapi határozata. A határozat helyesnek itéli, hogy a folyton kívánt katonai áldozatokkal szemben a nemzeti követelmények teljesítése határozott feltételként felállítassék. Majd azt mondja a határozat, hogy „a vármegyének a nemzeti követelmények teljesítése érdekében lefektetett állásfoglalása fölrat alakjában a képviselőházhoz fölterjesztessek.” Általános volt a nézet, hogy ez óvatosan bár, de mégis helyeslése az obstrukciónak. Azt a részt, mely a katonai javaslatok előfeltételének mondja a nemzeti követelések teljesítését, mindenki úgy magyarázta, mintha a vármegye azt mondta volna: Ellenzék, csak akkor ereszd át a katonai javaslatokat, hogy ha a kormány előbb teljesíti a nemzeti követeléseket. Maga a miniszterelnök, kit megkérdeztek aziránt, hogyan értelmezi a határozatot, ezt mondotta:

— Ez az obstrukció helyeslése.

Emeli a dolog pikantériáját, hogy a határozatot, mely kompromisszum útján létesült, egyhangulag hozta a vármegye. Jelen voltak és nem szóltak ellene magán a főispánon Beniczky Ferencen kívül: Wekerle Sándor, báró Harkányi Frigyes, báró Podmaniczky Géza és Levente, gróf Teleki Gyula, Tibor és József, gróf Dessewffy Emil orsz. képviselő, Halász Zsigmond, Gajáry Géza, Wolfner Tivadar orsz. képviselők. Ellenben Holló Lajos után felszólt Vancsó Gyula, a m.-radnai kerület orsz. képviselője, a ki tudvalevőleg a szabadelvű párthoz tartozik. Vancsó osztja azt a nézetét, hogy a hazaszeretet vezessen a nemzeti kívánságok teljesítésénél. Nehogy a politikai kérdések tárgyalásába bocsátkozzanak, hozzájárul az indítványhoz. (Hosszas éljenzés és taps. Felkiáltások: Egyhangulag elfogadjuk.)

Valaki megkérdezte Gajáry Gézát: hogyan történhetett, hogy az ő jelenlétükben egyhangulag hoztak az obstrukció mellett határozatot. Gajáry Géza megadta a felvilágosítást a következőkben:

— En és velem a szabadelvű párt tagjai tudtuk, hogy a határozat, melyet a főispán el akar fogadtatni, a kormány ellen s az obstrukció mellett szól. Többen figyelmeztették is erre Beniczky főispánt. Magam is azt mondtam neki, hogy az a passzus, mely szerint „a folyton kívánt katonai áldozatokkal szemben a nemzeti

követelmények teljesítése határozott feltételként állíttassék fel" — az obstrukció helyeslését jelenti. Erre Beniczky azt mondta nekem, hogy: „A mi jó nekem, neked is jó lehet”. Tudomásul vettem ezt azaz, hogy amennyiben illetékes helyen magyarázatát kérnék a dolognak, a főispán mondja meg, hogy őt figyelmeztették, mit tartalmaz a határozat.

(Beniczky és Széll). Ugyancsak a pest-megyei határozatra vonatkozik az alábbi értesítés, melyet a kormányhoz közel álló körökből kapunk: Különböző kommentárookra nyújt alkalmat Pestmegye tegnapi határozata, mely kompromisszum következtében jött létre. A kompromisszumot maga Beniczky Ferenc főispán eszközölte, Pestmegye kormánypárti bizottsági tagjai is rászavaztak Holló Lajos módosított indítványára, mert maga a főispán kívánta, aki ezzel elejét akarta venni, nehogy Pestmegye, melynek ellenzéki a többsége, egyszerre az obstrukció helyeslését mondja ki.

Beniczky főispán eljárásáról megoszlanak a vélemények. Széll Kálmán miniszterelnök azonban az egészre nem nagy súlyt fektet. Sokkal fontosabbnak tartja, hogy a szabadelvűpártból önként jelentkezzenek az emberek, akik az egész nyáron készen legyenek Budapesten maradni és küzdeni az obstrukció ellen. S valóban a győzelem biztosítéka ebben rejlenék.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Ifjúsági segélyező egyesület. Az aradvárosi felső kereskedelmi iskola ifjúság segélyező egyesületének évi közgyűlése f. hó 17-én, délután 6 órkor az intézeti tanácsteremben tartatik meg, melyre a t. tagok meghívotnak. Az elnökség.

Az orvosszövetség tisztújítása.

(Évi közgyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Az országos orvosszövetség aradi és arad-megyei fiókja ma tartotta rendes évi közgyűlést a városháza kistermében Posgay Lajos dr. főorvos elnöklete alatt. A közgyűlésnek, melynek a tisztújítás volt kiemelkedő pontja, lefolyása a következő volt:

Posgay Lajos elnök nyitotta meg a közgyűlést, majd Singer János dr. jegyző olvasta fel az évi jelentést. Az orvosok helyzetéről sok igaz dolgot mondott el ebben. Nevezetesen eseménye volt az esztendőnek az aradvárosi és megyei fiókszövetségek egyesülése. Kegyelettel emlékezett meg a jelentés Matavovszky Nándor, Issekutz Károly és Tabakovits János orvosok elhunytáról. Végül azon óhajának ad kifejezést a bezámoló, hogy a jövőre valóra váltja a reményeket, s nemcsak ígér, hanem ad is. A jelentést, melynek tartalmas volta és emelkedett hangja megkapta a közgyűlés tagjait, zajosan megéljeneztek.

Lakatos Sándor dr. pénztáros terjesztette elő ezután jelentését. A számadásokat Fleischer Samu dr. és Hermann Ignác dr. felülvizsgálták és rendben találták, mire a közgyűlés a buzgó pénztárosnak a felmentvényt megadta.

Posgay Lajos dr. elnök emelkedett fel s a tisztikarral együtt beadta lemondását. (A maga részéről, már előzőleg kijelentette, hogy végleg elhagyja az elnöki tiszteletet.)

Lőw Mihály dr. megleghangu köszönetet mondott Posgay Lajos dr. elnöknek, hogy évenként át buzgón töltötte be az elnöki tiszteletet.

Csatlakozott ehhez Bácskay Béla dr., ki egyben a választmány iránt is kifejezte elismerését.

Ezután megkezdődött a *tisztújítás*. A szavazatszedő bizottság elnöke Vas Sándor dr. volt, tagjai: Székely Inigó dr. és Fényes Samu dr. A választás eredménye a következő volt:

Elnök lett: Vas Sándor, alelnök: Parecz Gyula, Institoris István és Löwinger Miksa, titkár: Bácskay Béla, jegyző: Singer János, pénztáros: Lakatos Izsó, választmányi tagok: Brück Gyula, Borsos Béla, Herz Andor, Hermann Ignác, Issekutz László, Kabdebó János, Keppich Jakab, Lőw Mihály, Posgay Lajos, Székely Inigó, Werner Miksa.

A választás után Hecht Arnold dr. indítványára Posgay Lajos dr.-t tiszteletbeli elnöké választották meg.

A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldettek: Hecht Arnold dr. és Tabajdi Sándor dr.

Elhatározták még, hogy este a Fehér Kereszt télikertjében vacsorára gyűlnek össze.

Jelen voltak: Bácskay Béla, Brück Gyula, Bragylán Athanasz, Fényes Samu, Fleischer Sámuel, Hecht Arnold, Herz Andor, Hermann Ignác, Horváth Antal, Institoris István, Keppich Jakab, Lőw Mihály, Posgay Lajos, Polonyi Jenő, Singer János, Schreiber Vilmos, Steinhaus Emil, Székely Inigó, Tisch Mór, Tabajdi Sándor, Vas Sándor, Werner Miksa.

Barabás és a berlini fiú.

(Sorozás az ex-lex-ben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Az ex-lexel foglalkozik ma mindenki, legyen bár köze hozzá, vagy ne legyen. A képviselőház számos interpellációja között sok akad, amely nem csupán az obstrukciót szolgálja, hanem tényleg és őszintén kifogásolja az ex-lex révén létrejött törvényellenességeket. Az adószedés, a késedelmi kamatok dolgában hangzott már el több interpelláció, s nem lehetetlen, hogy legközelebb ez kerekedik abból a levélből, melyet itt alább közlünk.

Egy „berlini magyar fiú” írta a levelet Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőnek, és arról panaszkodik, hogy Berlinben a konzulátus sorozásra behívót küldött neki, dacára annak, hogy az ex-lexes időben sorozni nem lehet. A levélíró nem nevezi meg magát, s így Barabás levélben fordul hozzá a nem éppen biztos cím útján, hogy írja meg a nevét és az ügy részleteit.

A levél szövege a következő:

Berlin, 1903. június 7.

Nagyságos képviselő ur!

Bocsásson meg, hogy szerény soraimmal háborgattam, de nem hagyhattam felszólalás nélkül, hogy a mostani ex-lexes időben, a mikor az ujoncjutalék még nincs megszavazva, soroznak.

Még a múlt év decemberében jelentkeztem az itteni konzulnál és a múlt hóra kaptam behívót a sorozásra. Összesen 26-an voltunk, akik közül 7-et bentartottak, ami az én felfogásom szerint törvénytelen.

Azt hiszem, hogy nagyságos képviselő ur az illetékes helyen szóvá teszi.

Mély tisztelettel:

Egy magyar fiú,

Berlin S. W. Ritter-Strasse
Klein-féle vendéglő 54.

Ha már benne vagyunk a sorozásban, a berlini levél kapcsán említést teszünk itt Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter legutóbbi bécsi utjáról is, a mely sok katonasembert fog érdekelni.

Fejérváry katonai adminisztratív ügyekben járt Bécsben. Ugyanis minden évben szokás a

harmadik évet szolgáló legénységet nyár elején lassanként hazabocsátani, aminek az a gazdasági előnye, hogy a lekötött munkaerő egy része aratás idejére felszabadul. Ez évben ebben az irányban még *nincsen intézkedés* és úgy látszik, hogy a hadügyminiszter és a magyar kormány között ebben a tekintetben differenciák merültek fel.

A hadügyminiszter úgy vélekedik, hogy az ujoncozás elmaradását azzal torolja meg, hogy egyetlen embert sem szabadtságot, míg idejét az utolsó napig le nem szolgálta, sőt az a szándéka, hogy az *idén kiszabaduló legénységet évig bent tartja*. Ez a terv a magyar földművelési miniszter felfogásába ütközik; remonstrált is a honvédelmi miniszternél, aki viszont megindította a tárgyalásokat a belügyminiszterrel, de nem tudott vele megállapodásra jutni. Ezért ment fel Fejérváry Bécsbe és a hadügyminiszterrel való előleges tárgyalás után jelentkezett ő felségénél, hogy ebben a kizárólag katonai belkezelési kérdésben a legfelsőbb véleményt provokálja.

Hogy miként döntött ő felsége, arról eddigéle semmi sem szivárgott ki, de egy héten belül nyilvánvalóvá lesz, mert körülbelül június közepén már megszoktak történni a szabadságolások iránt való intézkedések. Hogy mellesleg a politikai helyzet is szóba került, az lehetséges, de nem valószínű, mert a honvédelmi miniszter eziránt Bécsbe való fölmenetele előtt nem tárgyalt a miniszterelnökkel.

TANÜGY.

(—) Kézmunka kiállítás. A Hasszinger-utcai női ipariskolában a szokásos évvégi kézmunkakiállítás e hó 22-én nyílik meg s 26-ig lesz nyitva napokint 9—12 és délután 3—6 óra között.

Hajsza Micsinai után.

(Állírták az ellogatásról.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 9.

Micsinai Mihálynak sikerült megmenekülnie. Most már sokan azt mondják, hogy hamis nyomon járt a rendőrség egyáltalában, midőn a postatoivajt Isaszegen kereste. Azt mondják, hogy nem is szökött arrafelé s a budapesti rendőrség gonosz felültetésnek esett áldozatává. A rendőrség mindazonáltal még most is szilárdan meg van győződve arról, hogy Micsinai Isaszegen járt és bizonyosan el is fogta volna ott, ha későn nem értesült volna arról, hogy Micsinai ott járt.

Valóságos csapás volt a nyomozásra nézve a siketnéma isaszegi cipész, Mandl viselkedése, aki szombaton cipőt és nadrágot adott Micsinainak s erről senkinek nem szólt. Nemcsak hogy nem szólt, hanem az ott hagyott csizmát és nadrágot kirakta a temetőbe és az erdőszélére, vagy azért, mert félt, hogy a bűnjelöket nála megtalálják, vagy azért, hogy a nyomozókat megtéveszesse. Két napig folyt a hiábavaló hajsza a koronaurad lom erdejében s ezalatt Micsinai időt nyert, hogy a második vármegyén túl lehessen.

A mai délelőtti folyamán is mindenféle elmentendő hírek érkeztek a fővárosi rendőrséghez. Ezek a jelentések azonban mind olyanok, hogy semmiféle támpontot sem nyújtanak a további nyomozásra.

A főkapitányság ma délelőtti az esztergom-megyei Sütő község elöljáróságától táviratot kapott, hogy ott egy embert fogtak el, akire a Micsinai személyleírása ráillik. Pénz azonban nem volt nála. Valószínű, hogy ismét egy sze-

gény mezitlábos vándoremler került a hatóság kezeibe.

Ugyancsak ma délelőt jelentette telefonon a főkapitányságnak a keleti pályaudvar állomásfőnöksége, hogy a ma reggeli vonatokkal érkezett vasutasok azt a hírt hozták, hogy *Micsinait Valkón, Gödöllő és Bessenyő között elfogták*. A rendőrség azonban délig nem kapott hivatalos értesítést erről a letartóztatásról. Megjegyzendő, hogy a Valkóm elfogott ember is mezitlábos.

Ugyanis azon a vidéken most különösen a mezitlábos vándorokat kísérik figyelemmel, mert a rendőrség adatai után a lakosság úgy tudja, hogy Micsinainak nincs csizmája és mezitláb bujdosik.

A budapesti detektivek egész serege most a Felvidéken nyomoz Micsinai után Miskolc, Kassa és Ruttká irányában. Szóval: a nyomozás körét erősen kiterjesztették, amit mindjárt meg kellett volna tenni.

Ma reggel olyan jelentést is kapott a rendőrség, hogy Micsinai ismét Budapesten van és ott egy fodrásznál is megfordult, ahol bajuszát leborotváltatta. Természetesen ez is csak olyan mende-menda, mint a mezitlábos vándorról szóló mese, akit mindenütt láttak Isaszeg környékén.

A főkapitányság hivatalosan megcáfolja azt a hírt, mintha Micsinait Valkón elfogták volna. A rendőrséghez folyton érkeznek nagyszámban levelek, amelyek részben gúnyolják a rendőrséget, részben félre akarja vezetni azt. Ma Tenkéről érkezett egy levél M. M. aláírással. A levélíró azt mondja, hogy ugyanis belátja, hogy hiába minden; tovább már nem rejtőzhetik el, nem szökhetik tovább. Kéri a rendőrséget, adják neki a fejére kitűzött négyezer koronát; akkor ő visszahozza az egész pénzt. Egy másik levél Ujpestről érkezett. A levélíró azt mondja, hogy ő az ágya alatt rejtgeti a postátolvajt és mindennap elolvassák együtt az ujságot. Mindezek a levelek persze élcelődéseknél és éretlen tréfáknál nem egyebek.

Délután 4 órakor Jász-Árokszállás jegyzője telefonált Budapestre, hogy Micsinait néhány óra előtt Visznek község határában látták. A vizsgálatot erre a környékre is kiterjesztik.

Végül érdemes megemlíteni azt az epizódot, hogy a nyomozás végett szerte küldött detektiveknek *elfogyott a pénzük*. Kértek a fővárosi rendőrségtől, de mert nem kaptak, egy részük kénytelen volt hazautazni, másik részük pedig értéktárgyakat tett zálogba a falusi parasztnál s most ebből a pénzből tartják fenn magukat.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

Rózsa Lili a Népszínházban.

— Az első vendégjáték. —

Arad, június 9.

Rózsa Lili, az aradi nemzeti színház primadonnája vendégképen visszatért első sikereinek színhelyére: a fővárosba. Vendégfelléptelnek sorozatát tegnap kezdte meg a Népszínházban, hol *Niobe* operett címszerepét játszotta. A közönség meleg ünnepléssel, zajos tapsokkal fogadta, sőt kétszer az elismerés legmagasabb mértékét jelentő *vastapsban* is részesítette. A kritika így emlékezik meg sikeréről:

Budapesti Hírlap: Rózsa Lili, aki pár év előtt a Magyar színháznak volt kedves és talentumos primadonnája, most az aradi színházból jött fel vendégszereplésre a Népszínházba, fölújítani a fővárosi közönséggel a kellemes ismeretséget. A *Niobe* operett főszerepét játszotta el. A kedvessége, sugár, szép alakjának hajlékony gráciája megmaradt, a talentuma kibontakozott, a játéka élénkebb, a hangja erősebb

lett. A nézőtöredék nem voltak sokan, de sokat és melegen tapsolták a szimpatikus vendégművésznőt.

Pester Lloyd: Rózsa Lili kisasszony, az aradi színház primadonnája ma kezdte meg a *Niobe* operett címszerepében vendégjátékainak sorozatát. Amióta Budapestre elkerült, nagyot haladt. A parodisztikus hangot jól eltalálta. Temperamentumosan játszott, s nem nagy terjedelmű hangját igen ügyesen tudta felhasználni. A nyáriasan látogatott színházban a közönség jókedvvel adott kifejezést elismerésének, úgy, hogy az egyes énekszámokat többször is meg kellett ismételnie.

Pesti Hírlap: Vidéki csillagok ragyogják be most szezón végén a fővárosi színházak egét, ami némi életet kölcsönöz a haldokló évadnak. A Népszínházban hétfőn este Rózsa Lili, az aradi nemzeti színház kedvelt primadonnája lépett föl Stoll Károly dallamos daljátékában: a *Niobében*. Rózsa Lilit előnyösen ismeri a fővárosi közönség a Magyar Színházból. *Niobében* eleinte indiszpozícióval küzdött s lassankint melegedett bele a szerepbe, a második felvonás közepén már a temperamentumos művész jelent meg a közönség előtt s bájos egyéniségével, kellemes hangjával, ügyes játékával, zajos tapsokat provokált. Felvonások végén sokszor hívták lámpák elé, sőt kétszer vastapsot is kapott.

Egyetértés: A szezón végén vendégszereplő primadonnák sorában ma Rózsa Lilire került a sor. A *Niobe* címszerepét énekelte szokatlanul nagy sikerrel. Rózsa Lili neve nem ismeretlen a fővárosi publikum előtt. Ekeken át tagja volt a Magyar színháznak, ahol különösen a „New York szépé”-ben volt nagy sikere. Azóta a vidéken volt primadonna. A mai vendégszereplésével Rózsa Lili ismét beigazolta, hogy kitűnő szubrett. A hangja szép, erős. Minden mozdulata bájos. A közönség nagy szeretettel fogadta a vendégművésznőt és sokat tapsolt.

Neues Pester Journal: Azon vendégjátékok sorában, melyekkel a Népszínház azon igyekszik, hogy a haldokló évad még egy kis életet adjon magáról, ma örömmel üdvözölték Rózsa Lili kisasszonyt, kinek bájos művésztétele még a Magyar színházról jól emlékszik a közönség. Azóta Rózsa Lilinek Aradon zajos primadonna-sikerekben volt része és színpadi gyakorlatosságban igen meggazdagodott, nem vesztvén el azért kedvességének és tudásának kincseiből semmit sem. Tehetségének legjavát, táncművészetét ma *Niobe* szerepében nem volt alkalma bemutatni. Amde viruló kellemes, megragadó intelligenciája, melylyel a tragikus operett-hősnőt felruházta, a legteljesebb és mindenképen megérdemelt sikert biztosította neki. A közönség magatartása egész este arról tett tanulságot, hogy az ifjú művésznőt a régi rokonszenvvel veszi körül.

Ma este és csütörtökön a *Bob herceg* címszerepében, vasárnap a *Katalin Germain* hadnagyában lép fel, pénteken pedig a kardalosos jutalomjátékán a *New York szépéből* mutat be egy táncot.

* **Polgár Sándor**, az aradi színtársulat e kiváló erőssége, ma este Budán a krisztinavárosi színikörben vendégszerepelt. *Polgár* a Szevillai borbély Bartolo-jában játszott s mint fővárosi tudósítónk telefonon jelenti, ritka nagy sikert aratott. A közönség egész este zajos tapsokkal jutalmazta énekét és jellegzetes játékát. Polgárnak méltó partnere volt Rozina szerepében *Anday Blanka*, a kit szintén lelkes ovációkban részesítettek.

* **A nagyváradi színgazgató kérése.** Somogyi Károly, a nagyváradi színgazgató bajban van a nyári állomásaival. Megkapta ugyan B. Gyulát és Orosházát, de amint a váradi lapok írják, egyik hely sem olyan, amely képes volna színtársulatát eltartani. Most már két hete, hogy Somogyi direktor megkezdte a vakációzás gyönyöreit s ez a két hét elegendő arra, hogy a társulatot súlyos válságba juttassa. A nagyváradi színtársulatot a legkomolyabb veszedelem fenyegeti. Egy-két kivétellel napról-napra üres ház előtt játszanak és arra abszolút kilátás sincs, hogy a helyzet valamiképpen a társulat előnyére megváltozzék. De még az esetben is, ha a gyulai közönség színpártoló szeretete fölébredve s naponkint teit házat mutatna, a ve-

szedelem, amely anyagi romlás alakjában fenyegeti a társulatot, még ekkor sem volna elkerülve. Ugy áll a dolog ugyanis, hogy bármilyen telt háza legyen Somogyinak, a roppant nagy és drága társulatnak még csak a napi kiadása sem fedezhető. Mivel pedig Somogyi Károlyt B. Gyulához hat beti, Orosházához pedig négy heti szezón kötelezi és pedig szerződésileg, világos a szomorú eredmény, amely a társulat anyagi veszedelmét jelenti. Ennek a tudatában végre Somogyi Károly is fölemelte szavát. Beadványt intézett *Bezerédi Viktor* miniszteri tanácsoshoz, akire ez ügyek intézése van bízva s ebben föltárja a helyzetet és a veszedelmet, amely a szerencsétlen kerületi rendszer folytán az ő társulatát fenyegeti s arra kéri, hogy *vagy mentse fel szerződési kötelezettsége alól*, amely őt ehhez a két helyhez köti, vagy pedig ha kívánja a rendszer betartását, abhoz adjon megfelelő anyagi támogatást is.

Bonyodalom — kibontakozás.

(Lukács László miniszterelnökjelölt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 9.

Az országos szabadelvűpárt klubhelyiségében, mint beavatott budapesti forrásból értesülünk, ma este nagyjelentőségű politikai szenzáció született meg.

A váratlan eseménynek csekély jelentőségű dolog a szülőoka, de hát — mondja a hír forrása — apró ügyek miatt is szoktak néha kormányok bukni.

A székely vasutak ügye az, mely a politikai helyzetet most egyszer annyira élére állította, hogy a *kibontakozásnak egy héten belül meg kell történnie*.

Az említett csekély jelentőségű ügy, mely a krízis magvát rejtí magában, még délelőtt, a képviselőházban vette kezdetét.

Urmánczy Nándor szabadelvű párti képviselő, ki a Székelyföld egyik kerületét képviseli, nemrég interpellációt intézett *Lukács László* pénzügyminiszterhez a beruházási törvényjavaslat dolgában. Azt kérdezte *Urmánczy*, hogy a pénzügyminiszter miért nem terjesztette a Ház elé a székely vasutakra vonatkozó beruházási törvényjavaslatot.

Lukács László pénzügyminiszter az interpellációra a mai ülés végén felelt. Elmondotta, hogy a beruházási törvényjavaslatot, melyben benne foglalatik a székely vasutakra vonatkozó intézkedés is, már a Ház elé terjesztette.

Urmánczy Nándor kijelentette, hogy a törvényjavaslatnak a székely vasutakra vonatkozó része a Székelyföldön kinos meglepetést keltett. A kormány ugyanis régebben mindig ígérte, s az ígérete komolyságában senkisémet kételkedett, hogy a székely vasutakat 150 kilométer hosszúságban kiépítik. S most csalódással látják, hogy mindössze 27 kilométerről beszél a beruházási törvényjavaslat. O

ugy látja, hogy az a törvényjavaslat a székely vasutak kérdésének elodázását jelenti. A kormány régebben 25 millió koronát ígért a székely vasutakra, s most ez az összeg hat millióra zsugorodott össze.

Ha a miniszter ebben a kérdésben nem ad megnyugtató feleletet, *nem veszi tudomásul a miniszter választát*.

Lukács László miniszter azt mondotta, hogy más választ nem adhatott.

Urmánczy erre ünnepélyesen kijelentette, hogy a választ nem veszi tudomásul s holnap a szavazásnál a miniszter válaszában tudomásul vétele ellen fog szavazni.

Ez a dolog ma este a szabadelvű pártkörben nagy konsternációt keltett. Különösen nagy riadalom fogta el a pártot, mikor a szabadelvűpárti székelyföldi képviselők egytől-egyik kijelentették, hogy *Urmánczyhoz hasonlóan a válasz tudomásul vétele ellen fognak szavazni.*

A szabadelvűpártot óriási pánik fogta el. Attól tartottak, hogy a névszerinti szavazásnál *le fogják szavazni a kormányt*, ami pedig beláthatatlan következményekre vezetne, mert — mondja a hírforrás — ez volna az utolsó kegyelemdöfés.

A pártelnökség rögtön táviratozott szerteszét a vidékre, hogy a holnap ülésre berendelje a képviselőket a szavazáshoz.

Ugyanez a beavatott forrás mondja, hogy a helyzet ilyen körülmények között nem maradhat tovább. A megoldásnak csakhamar be kell következnie, mert mértékadó helyen már megelégték a mostani állapotokat.

Beavatott körökben valószínűnek tartják, hogy a *Szell-kabinetet egy átmeneti kabinet fogja követni*, mely valószínűleg *Lukács László* vezetése alatt, *keresztül fogja vinni a legszükségesebb ügyeket.*

Mértékadó helyen legsürgősebb és okvetlen elintézendő feladatnak tekintik, hogy az *ujoncok október elseje előtt beszálittassanak.*

Aradi ember

felsőértési pöre Bécsben.

(Egy elsímitott szenzáció.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9

Nem sokba mult, hogy a magyar politikai élet viharait egy újabb eset tegye izgalmasabbá, amelynek szereplője egy aradi ember, aki ez idő szerint Bécsben él. Az ügyet idejekorán, egy kis tapintattal elsímitották, különben csinos botrányok válhattak volna belőle.

A dolog ott kezdődik, hogy *K. I., aradi származású bécsi bankhivatalnok tavalgy Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmával hazavitt a lakására egy Kossuth-képet. Azt az íróasztalára tette, két gyertyát gyújtott melléje, s több magyar barátjával, a kik hozzá jöttek, hazafias dalokat énekelt.*

Házigazdája, akivel később valami miatt összekülönbözött, följelentette *K. I.-t felsőértés* miatt. Azt állította, hogy *K. I., amikor Kossuth képét az íróasztalra tette, a mellette levő képet, amely a királyt ábrázolta, elvette volna, azt mondván:*

— Ennek a képe nem érdemli meg, hogy *Kossuth képe mellett álljon*, mert Kossuth becsületes ember volt. . .

Ez az állítás azonban — amint később kiderült, — nem volt való, s az egész felsőértési pörnek, amely a bécsi *Landesgericht* előtt folyt, inkább az a színezete volt, mintha a felsőértést a magyar fiatal ember Kossuth emlékének ünneplésével követte volna el.

K. I. erre *Barabás Béla* dr. országgyűlési képviselőhöz fordult, akit még Aradról ismert. *Barabás* az igazságügyminiszter intervenciójáért fordult, miután sérelem volt az is, hogy *magyar embert* felsőértésért az *osztrák bíróság* vonjon felelősségre; holott magyar ember felsőértést csak a *magyar király* személye ellen követhet el, s azt csak a magyar király nevében ítélkező bíróság torolhatja meg; de ezenkívül fölháborító lenne, ha Bécsben ezt a magyar embert, aki Kossuth emlékéért ünnepelni meri, mindjárt elítélnék.

Plósz Sándor igazságügyminiszter belátta az ügy kényes voltát, s átírt az osztrák igazságügyminiszterhez ez ügyben. Hogy az osztrák igazságügyminiszter mit tett a dologban, precízül nem tudni. Annyi azonban tény, hogy a bécsi *Landesgericht* a néhány héttel ezelőtt megtartott tárgyaláson *K. I.-t a felsőértés vádjá alól fölmentette.*

Az államügyész a felmentő ítélet ellen *semmiségi panaszszal* élt, azt azonban — kétségen kívül felsőbb intézkedés folytán — *utólag visszavonta.*

Ilyenformán *K. I.-nak* semmi baja se lett, s az is elkerülhető volt, hogy a képviselőház hangulatába egy interpelláció újabb puszkaport keverjen.

HIREK.

Szerecsenjárás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Nemrégiben egy furcsa kifejezés ötlött az ember szemébe, ha ujságot olvasott: a *Cake-walk.*

Eleinte nem tudta a publikum, hogy padló-lack ez, vagy szepítő szappan, avagy pedig egy új és biztos szer a hajhullás ellen. Most azonban már tisztában van vele mindenki, hogy az a furcsa két szó, melyet még furcsábban *kék-vók* nak kell kimondani, egy bizar tánc, melyet a szerecsenek járnak.

A tánc jellegét az emberi test ama része adja meg, melyet hölgytársaságban kimondani nem éppen illő. Megnézni azonban a táncot a legkevésbé sem illetlen, mert — divat.

A *Cake-walk* magyarországi hódító útját, bár erősen orfeumi műfaj, a Vigszínházban kezdte meg. Mikor ott megbolondultak tőle az emberek, hamar észre tért a brettli s a maga jogát átvette. Azóta azután általános lett a *Cake-walk*, s megindult a szerecsen-járás. *Arad* természetesen nem maradhatott a nivón alul. Először a Központból most távozó orfeum léptetett fel két vérbeli feketét, a második szerecsen társaság pedig a *Löwy-léle* Elit-mulatóban játszik ma estétől fogva.

Ez a csapat hat énekes és táncos szerecsenből áll s amit ezek produkálnak, az igazán újdonság Aradon. Táncban, zenében, énekekben egyaránt különlegesség az, amit előadnak. Az igazi *Cake-walk*-ot, ezektől lehet a maga eredetiségében látni. Öten járnak a torta-táncot bizarr mozdulatokkal, irtóztatóan vészes kurjongatások között. Van köztük két fiatal szerecsen-fiu, ezek magán-szerecsen táncot is mutatnak be, még pedig olyan mozdulatok és figurákkal, amelyek a tornász-ügyességnek legjavát igénylik: Európai ember talán nem is tudja a lábait olyan cifrán elcsavarni, mint ezek a szerecsenek. Két lábazarukyól három s t tudnak csinálni.

Előkelő közönség nézte végig ma este táncukat s a sok tapsot alig győzték éles sivitásaikkal megköszönni. Erdekes jelenet is történt ekkor. A publikum tapsolt a szerecseneknek s azok sivitásaikkal viszonzták a tapsot. Eközben a közönség soraiból két hangos síkj hallatszik: Ott ült a másik orfeum két szerecsenje s ezek üdvözölték honfitársaikat.

— Részleges tisztujítás a városnál. Arad város törvényhatóságának holnap, *szerdán* délután rendkívül érdekes közgyűlése lesz. A győri átiraton és a katonai kérdéseken kívül egyik fő tárgyát képezi az a sok választás, mely részleges tisztujítás számba megy. A választások az árvaszéki ülnöki állás betöltésével kezdődnek, melyre *Joó Béla* községi bíró és *Bedő Arpád* dr. rendőrhadnagy pályáznak. Énnél a választásnál előreláthatólag nem lesz nagy küzdelem, miután *Joó Béla* községi bíró ügy képesítése, mint szolgálati éve első sorban jelölik erre az állásra, melyet egyébként annak megüresedése óta helyettesítéssel betölt.

Annál hevesebb lesz azonban a küzdelem a községi bírói állásért. Erre a helyre *Zubor Andor* rendőrfogalmazó, *Bedő Arpád* dr. rendőrhadnagy és *Sztojka József* számtiszt pályáznak. A hivatali rátermettség és a városi közgyűlés egy statufumának azon rendelkezése, mely a községi bírótól három nyelvnek: a magyar, német és román nyelvnek ismeretét kívánja, de különben a szolgálati pragmatika is *Zubor Andor* esélyeit növelik. A választás további sorrendje aszerint módosul, amint e három pályázó közül valamelyiket megválasztják. A választások száma akkor lesz legnagyobb, ha a községi bírói állást fogalmazóval töltik be. A közgyűlést a betegeskedő főispán helyett *Institóris Kálmán* polgármester fogja vezetni. Eppen e miatt nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a választások ezuttal *ismét elmaradnak.* Törvény szerint ugyanis választás alkalmával a főispánnak kell elnökölni, de mert a főispán beteg, a polgármester csak úgy elnökölhet, ha erre a helyettesítő felhatalmazást kap. A polgármester, mint jelentettük, a felhatalmazást távirati uton kérte, de ez *ma estig még nem érkezett meg.* Remélik azonban, hogy holnap délutánig megjön s ez esetben akadály nélkül végbemehet a részleges tisztujítás.

— A király a lövészek közt. *Linz*-ből táviratozzák: A király látogatása alkalmából a város gazdag zászlódszt öltött. Azon utcákban, a melyeken ő felsége fog elvonulni, pompásan díszített és impozáns diadalkapukat állítottak fel. Délelőtt 9 órakor érkezett ő Felsége a kleinmüncheni pályaudvarra. Fogadtatására megjelentek *Byland Rheidt* gróf helytartó, *Babics* tábornokszernagy, *Ebenhoch* dr. tartományi főnök, a hatóságok fejei, a papság, a kleinmüncheni községi képviselőség, végül *Linz* és vidéke politikai kerület községi előjáróságai. A király és a helytartó kocsiba szállottak a kleinmüncheni lövő- és díszlér magtekintésére. A nagy tömegben összegyűlt lakosság az uralkodót lelkesülten éltette. A kleinmüncheni gyapotfonó és gépszövő részvénytársaság munkásházánál megállított ő felsége kocsija. A király megtekintette a munkáslakásokat és a látottak felett legmagasabb megelégedésének adott kifejezést. A lövöldéhez vezető út kereszteződésénél *Ferenc Salvator* főherceg, *Ebenhoch* tartományi főnök, *Eder-Linz* polgármestere, továbbá báró *Eichenburg* helytartósági tanácsos, a fogadó bizottság elnöke foglaltak állást. A király kiszállt a kocsiból és gyalog ment a lövöldéhez, a bol dr. *Meyer* országos főlövész-mester, *Byland-Rheidt* grófné és a hölgybizottság fogadták. *Meyer* dr. országos főlövész-mester beszédet intézett ő Felségéhez, a melyben megköszönte látogatását és kifejezést adott az osztrák lövészeknek ő felsége iránt való hagyományos törhetetlen hűségének.

— Uj esperesek. Mint értesülünk, *Dessewffy* Sándor csanádi megyés püspök *Szathmáry Géza* magyar-pécskai róm. kath. plébánost az alsó aradi egyházkerület esperesévé nevezte ki. Ugyancsak esperessé nevezte ki a püspök *Pályá* Mátyás volt *gyoroki*, jelenleg *resicai* plébánost, aki az *oravicai* egyházkerület esperese lett.

— Vilmos császár Magyarországon. Bécsből táviratozzák, hogy *Vilmos* német császár szeptember 17-én érkezik Bécsbe, honnan rögtön *Bélyére* utazik vadászatra. *Vilmos* császárnak ezt az útját sokan arra magyarázták, hogy *Lippára* is eljön a nagy őszi hadgyakorlatok alkalmával, ámde ez nem való, mert hiszen a német császár akkor érkezik Magyarországra, mikor a gyakorlatoknak már vége szakad. — Az orosz cár *Julius* 25-én érkezik Bécsbe, honnan *Rómába* utazik.

— Az aradi román püspök útja. *Papp* I. János aradi görög keleti román püspök az óhitű pünkösdi első napján, vasárnap a *temesmegyei*

Monostoron időzött, a hol felszentelte az ottani görög keleti románok által épített új templomot. Kiséretében voltak Beles Vazul aradi esperes, Csorogár Román papnevelői igazgató és még többen. A püspök Lugoson át utazott Monostorra, de Lugoson egyáltalán nem tett látogatást. A templom felszentelése nagy ünnepélyességgel ment végbe. A templomszentelés alkalmával Papp I. János püspök az aradi görög keleti román szeminárium egy növendékét papá szentelte. Hélfőn a püspök Bélincze utazott s az ottani román esperességnél *canonica visitatio*-t tartott s azután hazautazott Aradra.

— **Bosnyák küldöttek Kállaynál.** Bécsből táviratozzák: Kállay közös pénzügyminiszter ebédet adott az itt időző bosnyák küldöttség tiszteletére, a melyen Thallóczy, Horowitz és Reiner osztályfőnökök, valamint Kállay udvari tanácsos is résztvettek. A küldöttség ma visszatért Boszniába.

— **A harmadik motoros.** Az arad-csanádi vasutak harmadik motoros kocsija: a *Boros Beni III.* nevű gőz-automobillal ma *Arad-Brád* között tartották meg a műtanrendőri bejárást. A motoros reggel 7 órakor indult el a csanádi vasutak fűtőházából és egynegyed 2 órakor ért el minden fennakadás nélkül Brádra, utközben azonban több helyen hosszabb-rövidebb ideig kellett vesztegelnie a menetrendszerű vonatjáratok miatt. A kocsiban Papp János vasuti és hajózási főfelügyelő, Zubor Andor rendőrfogalmazó és a csanádi vasutak képviselői ültek. A motoros este háromnegyed nyolc órakor szintén fennakadás nélkül ért be Aradra. Az új kocsit az eddigi tervek szerint *Arad-Pankota és Arad-Kisjenő* között fog közlekedni.

— **Új evangélikus templom Aradon.** Az aradi ágostai ev. egyház vasárnap rendkívüli közgyűlést tart, hogy az egyház új temploma részére megszerzendő telek ügyében határozzon. Az érdekes közgyűlésre az egyház vezetősége a következő meghívót teszi közzé:

Az aradi ág. h. ev. egyház f. hó 14-én d. e. fél tizenegy órakor egyházi közgyűlést tart, melyre az egyház minden adófizető tagja hivatalos. Tárgy: a *templomtelek megvétele* és képviselők választása az egyházmegyei közgyűlésre. E napon az istentisztelet fél tíz órakor kezdődik.

— **József főherceg Kolozsvárott.** Kolozsvárról táviratozzák: József főherceg ma reggel kihajtatott a katonai gyakorló térre, a hol szemlét tartott a felállított csapatok felett. Dél előtt még megtekintette *Szvacina* polgármester kaulozolásával a néprajzi muzeumot és azután megnézte a Mátyás-szobrot, melyekről rendkívül elismerőleg nyilatkozott. Délben a főherceg ebédet adott, melyen részt vettek a polgári és katonai hatóságok fejei.

— **A pestis-bacillus áldozatai.** Berlin-ből táviratozzák: A Charité-kórház igazgatósága jelenté, hogy a pestisben meghalt dr. Sachs orvos ápolójának, aki a Charitében láztűnetek közt megbetegedett, állapota annyira rosszabbodott, hogy az orvosokban megerősödött az a gyanu, hogy itt is *pestismegbetegedésről* van szó. Az ápoló neve *Marggraf Ottó*, Wolkersdorfból származik a niederbarnimi járásból és 22 éves. Miután erős szervezetű, nincs kizárva, hogy meggyógyul. Állapota tegnap este még nem adott okot komoly aggodalomra. Marggrafot *Pflugmacher* orvos kezeli, aki erre önként jelentkezett. Az orvos is szigorúan el van különítve és a külvilággal csak telefon útján érintkezhetik. A kultuszminiszteriumban és a Charitében még több tanácskozás is volt, hogy biztosítsák a pestisveszedelem továbbterjedésének megakadályozására tett intézkedések szigorú betartását. A pestisbarakkot kerítés veszi körül, a melyet rendőrök őriznek. A közelben fekvő barakkokból a betegeket elszállították.

— **A csanádi egyházmegyéből.** A csanádi egyházmegye püspöki irodája az alábbi kinevezéseket és áthelyezéseket teszi közzé: A megyés püspök *Scheidt* Miklós annál plébánost hasonló minőségben Steierlakra, *Berecz* Károly szegedi kath. tanítóképzési tanárt *Bruckena* helyettes plébánossá, *Raskó* Sándor Szeged-belvárosi segédlelkészt *gyoroki* plébánossá, *Amschlínger* Ferenc resicabányai helyettes plébánost hasonló minőségben Anninára, *Rákos* János tóbai h. plébánost ugyanoda plébánossá nevezte ki és az alábbi segédlelkészeket áthelyezte: *Lamber* Dezsőt Temesvár-Józsefvárosról Dettára, *Ferenczy* Gyulát *Arad-Szt.-Mártonról* Temesvár-Józsefvárosra, *Márfy* Józsefet Makóról Aracsra, *Sipos* Istvánt Aracsról Német-Csanádra, *Wilkom* Ádámot Német-Csanádról *Arad-Szt.-Mártonra* és *Prileszky* Zoltánt *Bruckena* ról Resicára.

— **Fotometer-szoba a városházán.** A városházának a mai naptól kezdve van egy új különlegessége: egy fotometer-szoba. Az épület emeleti részének déli szárnyán, a községi bíróság hivatali helyiségei közé ékelve van egy szoba, melybe ha a folyosóról benéz az ember, azt a benyomást szerzi, mintha valami szomorú halottas szoba előtt állna. Koromsötét feketére van ugyanis festve a szoba egész belseje fala, ajtaja, s benne két gázlámpa és villamkörte ég. Ha közelebről szíjjel néz bent az ember, többféle ismeretlen fajtájú, új készülékeket lát, amelyek arra valók, hogy azokkal a gáz és a villany világító lámpák erejét vizsgálják. Négy fotometer van felállítva a szobában, mindegyik más-más s ezeken ellenőrzi *Herling* Gyula városi mérnök az aradi világító szerkek erejét.

— **Halálozás.** *Szabó* Lajos battonyai nyug. szolgabíró és családját súlyos csapás érte. Tizennyolc éves *Emília* leánya, a szabadkai tanítónőképző növendéke, élte virágjában elhunyt. A fiatal halott temetése ma délután 3 órakor volt Battonyán.

Ernyey Józsefnek, a budapesti zenede igazgatójának neje, szül. *Kammermayer* Heléna, szívszélhűdésben hirtelen elhunyt.

— **Ügyvéd csendőrszuronyok között.** Az „*Aranysvidék*” című lap írja a következő felháborító dolgot: *Raffinger* Sándor dr.-nak ügyvédi irodája volt Nagy-Kikindán, a tehetséges, fiatal ügyvédet az ottani népbank egy ügygondnoksággal bizta meg. *Raffinger* dr. a hozzá befolyt 4128 korona 26 fillért elszámolta és számadása szerint, még neki maradt a tömeggel szemben 600 korona követelése. Ezután csakhamar *Tordára* költözött és itt mindenki által becsülve, mint közjegyző-helyettes működött, néhány hónappal ezelőtt pedig kiköltözött Alsó-Járába és ott családjával együtt megtelepedve, ügyvédi irodát nyitott. Ezalatt Nagy-Kikindán az érdekelte hitelezők megtámadták a volt ügygondnok számadását és követeléseket támasztottak ellene. A bíróságnál volt *Raffinger*nek egy haragosa, egy vizsgálóbíró, ki ellene körözőlevelet adott ki és ezt a körözőlevelet direkt megküldte a zalsó-járai csendőrségnek is, melynek alapján a *csendőrség letartóztatta*. A kétségbeesett ember, ártatlansága tudatában, sürgőnyözött Nagy-Kikindára és kérte a csendőröket, hogy míg a válasz meg nem érkezik, ne kísérik el, de dacára annak, hogy a választ is kifizette, *felelet nem jött* és az ügyvédet, szerető hitvese és apró gyermekei köréből, szuronyos csendőrök kísérték Nagy-Kikindára, honnan még *aznap szabadon bocsájtották*, mert a távollevő vizsgálóbíró helyettese, kijelentette, hogy a körözőlevél tévedésből lett kiadva. *Raffinger* Sándor dr. Nagy-Kikindáról egyenesen Budapestre utazott és ott elpanaszolta meggyaláztatását az igazságügyminiszternek.

— **Letartóztatott turfcshalók.** Budapestről táviratozzák, hogy a fővárosi rendőrség letartóztatott három *bookmakert*, kik hat ügynökkel a bécsi versenyeken számos csalást követtek

el. A letartóztatott szédelgők *Horváth* Károly vasuti szolgálta, *Agya* Béla többször büntetett szélhámos és *Frühjar* Samu, a Pallas-nyomda kapusa.

— **Tűz a Sarló-utcában.** Ma délután 12 óra után tűz ütött ki a Sarló-utcában. Kigyulladt ott *Prejár* Györgyné 27 ik számú háza s a fedélzete leégett. A tűznél *Berecz* Ferenc alkapitány és *Buzáky* Gyula tűzoltó-parancsnok jelentek meg.

— **Elrepült pénz.** A *radnai* bucsu alkalmával nem mindennapi látványnak voltak tanui a nagy számmal összejött vidéki bucsusok. Egy sváb asszony ugyanis gyermekeinek örömet akarván szerezni, léggömböt vásárolt. A biztonság szempontjából a léggömböt zsebkezdője egyik végéhez kötötte. A zsebkezdő másik végébe pedig ötven korona papírpénze volt begöngyölve. Hogy, hogy nem történt aztán, az asszony egy pillanatra kiejtette a zsebkezdőt a kezéből, a mely a léggömbökkel és az ötven koronával együtt repülni kezdett és talán még most is repül, ha valami ügyes repülni nem tudó némből el nem csipte. Az asszony jajveszélése bizony mitsem ért, mert az ötven korona a hegyeken át repült a bizonytalanságba.

— **Antiszemita zavargások Lembergben.** Lembergben táviratozzák, hogy az ottani, de különösen a bereniszkovcei parasztek antiszemita zavargásokat idéztek elő. Avval fenyegetőznek, hogy a kisenevi vérontást fogják megismételni.

— **Öngyilkos takarékpénztári igazgató.** Nyitra tegnap feltűnést keltő öngyilkosság történt. *Kováts* József, a nyitrai népbank igazgatója, egy közbecsülésben álló aggastyán forgópisztolyal vetett véget életének. *Kováts* 72 éves volt. Soha semmi betegség nem kínozta. Három évvel ezelőtt azonban egyik csapás a másik után érte. Meghalt két fia és egyik leánya, sőt őt magát is halálos nyavalya lepte meg. Az egészséges, jókedvű ur betegeskedni kezdett és napról napra fogyott. Orvosai nem tudtak rajta segíteni, hanem elküldték Bécsbe *Chidri* tanárhoz, aki megállapította, hogy gyógyíthatatlan rákbetegség sorvasztja és egy-két év alatt el is pusztítja. A sors csapásaitól le-sújtott öreg urat ez annyira elkeserítette, hogy nem akart többé élni.

— **Egészséges voltam 69 évig,** de egyetlen egy esztendő sem akarok betegesen eltölteni, pláne ilyen kínzó betegséggel!

Ezt mondotta orvosának néhány héttel ezelőtt, amikor az vigasztalta, hogy majd jobban lesz, csak bízzék az isteni gondviselésben. Még Bécsben egy forgópisztolyt vásárolt magának és azt elrejtette. Tegnap délután kiment pusztájára, mialatt neje aludt. A pusztán aztán agyonlőtte magát. *Kováts* 48-as honvéd volt és részt vett a szabadságharcban. Családján kívül számos tisztelője és barátja siratja.

— **Husdrágaság Temesvárott.** Temesvárról jelentik, hogy az odaváló és a szomszédos marhapiacoknak a száj- és körömfájás miatt történő folytonos elzárása következtében a mérsárosok csak Budapestre és Bécsbe hozhatnak vágómarhát, minek folytán kénytelenek voltak a marhahús árát kilónként 16 fillérről fölemelni. A lakosságot ez nagyon érzékenyen érinti. A városi tanács legközelebb a husdrágaság elleni intézkedésekről fog tanácskozni.

— **Lopás a vingai templomban.** Vingai levelezőnk írja: A vingai római katolikus templom perselyét felőrte és kirabolta egy *Ozorosky* János nevű 17 éves foglalkozás nélküli csavargó. Vasuti utasok podgyásának hor-dásával foglalkozik, de mivel az keveset jövedelmezett, hát így akart szerezni pénzt. Érdekes, hogy mint jutott be; a templom egyik ajtajában a kulcs belülről volt s ő kívülről lassan addig forgatta, míg a kulcs a lakat rész-irányába esett, akkor egy dróttal betaszította s az ajtó alatti nyíláson kihúzta. Aztán kinyitotta

és magával vitt egy *Martin* József 11 éves fiul segédkezni, kinek 5 frtot adott. A kis fia tulajdonosan költekezett cukorra, szivarra s ennek révén tudódott ki a lopás. A perselyből kiszedett összeg körülbelül 60 korona. Mindkettejüket letartóztatták.

— **Öngyilkos tanító.** Megirtuk, hogy egy *Daul* nevű tanító váltóhamisítás után öngyilkosságot követett el. Ma megjelent szerkesztőségünkben *Daul* János somoskesz. tanító, kijelentve, hogy nem ő az, akiről a közlemény szólt. Mi készséggel hozzuk nyilvánosságra a derék tanító kijelentését, s konstatáljuk, hogy kellemetlen névrokonság révén vehette magára a hírt, melynek tartalmához neki semmi köze sincs.

— **Gyilkos villamos drót.** Temesvárról távfratozzák, hogy *Körper* József 56 éves kőművesegéd, aki egy háztetőn dolgozott, társai figyelmeztetése dacára közel járt a villanyvilágítás vezetékéhez. Egy őrizetlen pillanatban hozzáért a dróthoz, mire a szerencsétlen ember rángatózni kezdett. A rángatózás folytán az arca is a dróthoz ért s annyira összeégett, hogy szörnyet halt.

— **A lengyel énekes lángokban.** A Budapesten működő lengyel daltársulat baritonistáját, az exotikus nevű *Chune Strudel*, ma nagy szerencsétlenség érte. A társulat, miután Ó-Budavárból kitiltották, az Új Színházban játszott néhány napig s ezután ment a Népszínház-utcai Wertheimer-mulatóba. Az előadás után itt mulatott hajnalig *Caune Strudel*, a baritonista is. A kora reggeli órákban ment haza Nagyfuvaros utca 3. szám alatti levő lakására. Lefeküdt s elalvás előtt rágyújtott egy cigarettára. A cigaretta még égett, mikor *Caune Strudel* elaludt s ez okozta a szerencsétlenséget. Az égő cigarettától ugyanis tüzet fogott az ágy. A szegény *Chune Strudel* oly mélyen aludt, hogy nem ébredt fel a füst fojtó szagára, csak a sajgó fájdalomra, melyet az égési sebek okoztak. Akkor már lángban állt az egész szoba s a szerencsétlen lengyel énekes moccanni sem tudott. A tüzet a házbeliek észrevették s hamarosan telefonáltak a kerületi tűzörségért, amely a tüzet eloltotta. — *Caune Strudel* súlyos égési sebeivel a mentők a Rókus-kórházba szállították.

— **Magyar név.** *Weisz* Mária kúvini illetőségű agyanottani lakos, valamint kiskorú gyermekei: *Lajos* és *Jolán* családi nevének „Arató”-ra kért átnevezését a belügyminiszter megengedte.

— **Véres családi dráma.** Az ecsegi határban levő egyik pásztorlak véres szerelmi drámának volt színhelye néhány nap előtt. *Halász Vince* nevű hegyi pásztor lakott abban. Sok nyugtalanságot okozott neki feleségének kikapós természete. Az asszony bolondult a legények után; emiatt is hagyta el *Halász* a községet, ahol háza van és kiköltözött a határba. Ott jobban szem előtt tarthatta a menyecskét. Vasárnap délelőtt *Halász* észrevette, hogy egy kis leányka volt a feleségénél valami üzenettel. Kivallatta a gyermeket, akitől megtudta, hogy felesége találkára készül aznap a faluba. — Ezt a találkozót úgy akarta *Halász* megakadályozni, hogy vasárnap délután ő ment el hazuról s az asszonynak meghagyta, hogy maradjon otthon. *Halászné* szófogadott és otthon maradt. Szeretője, *Raska Mihály* várta ugyan aznap délután, de mert a szép asszony nem jelent meg, *Raska* maga ment ki a pásztorházhoz, ahol a menyecskét egyedül találta. *Halász* a faluban értesült, hogy *Raska* kiment a feleségéhez. Elhatározta, hogy most már mind a 2-őt elpusztítja. *Halász*, mielőtt hazafelé indult, bement a testvér házába és annak hat lövetű forgópisztolyát magával vitte. Amint kiért a pásztorházhoz, *Raskát* még ott találta, aki amikor meglátta *Halászt*, menekülni akart. — *Halász* elállotta az utját s amikor ki akart ugrani, rásütötte a fegyverét. A golyó a mellén furódott be *Raskanak*, de nem ölte meg rögtön. Mialatt ez a földön vonaglott, azalatt *Halász* az asszonynyal végzett. Az asszony térden könyörgött az urának, hogy kegyelmezzen neki, de a férj hajhatalian maradt s ezt is agyonlőtte. *Halász*, hogy a halálról biztos legyen, a lövés után baltát ragadott s azzal mind a két áldozatnak a fejét összedarabolta és a két véres holttestet egymás mellé dobta. A mikor

bosszuját így kielégítette, megmosakodott s elment a csendőrséghez, ahol előadta, mi történt. Letartóztatták s a törvényszéknek távirati jelentést tettek.

— **Van szerencsém a n. é. közönség** becses tudomására adni, hogy *Nádler* Lajos divatruházában, *Andrássy*-tér 16. szám alatt, a raktár tulajdonsága következtében az alant felsorolt áruk mélyen leszállított áron kerülnek eladásra, úgymint: *Cretonok*, *Voile*, francia batisztok, *Delaine* szép nyári kelmék, selymek, naperayók, ingblousok, gyermekruhák, kötények, stb., aminden tekintetben előnyös vásárt ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Kérelmem** Tisztelettel fölkértnék mindazok, akik fényképbönnök birtokában vannak, sziveskedjenek fényképeiket nagyítás céljából beszolgáltatni. *Arad*, 1908. június hó 9-én *Porter Vilmos* Nagy Áruháza, *Arad*, Szabadságtér.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek és Weisz*nál, *Aradon*.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (*Minorita* palota. — Telefon 265. szám) képviselettel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész izzadás elleni kendőse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható *Kossuth Pál* gyógyszerésznél *Arad*, *Boros Béni* tér 15. (*Dengi ház*), *Vojtek és Weisz*, *Krausz Elemér* és társai urak drogueriájában.

— **Jótekonyság.** A városi árvaház növendékei részére *Földes* Jánosné urnó 4 fonatos kalácsot volt szives adományozni. Fogadja e kegyes adományáért úgy az árvák, mint a magam nevében is hálás köszönetemet. *Balázs* Ferenc árvaházi-igazgató.

Panama-kalap.

(A legújabb divat-hóbort.)

Arad, június 9.

Öregberek emlékeznek azokra az időkre, mikor egy-egy kiváltságos anyagi helyzetű urnak drága panama-kalapja volt. Közönyösen nézte a közönség, a kalap nem csinált divatot, pedig akkor sokkal több pénz volt az országban, mint most s Magyarországon akkor még tej és méz folyt. Most mindenki panamakalap után sóvárog, egyszerűen azért, mert élelmes kereskedők tömegesen dobják az európai piacokra s ezzel teszik divatosá. A sárga cipővel is úgy voltunk, hogy nyáron kevesen viselték, mindaddig míg csak egy-két ember csináltatott ilyet, a személyes gusztusa szerint s egyszerre divat lett, mikor a cipészek megrendelés nélkül tömegesen kezdtek készíteni s toleráltak vele a kirakataikat.

Az idei nyárikalap-divat teljesen a panamakalap jegyében áll s mivel ez divat, mindenki igyekszik megszerezni, bizonyosságául annak, hogy intelligens emberek is mennyire rabjai a külsőségnek s mily morális pressziót gyakorol rájuk az etikett. Ez az új divat különben bizonyos körökben két táborba tereli a kalapokat. Előkelő ur a lawn-tennisnél vagy egyéb nyári mulatságon nem jelenhet meg másképp, mint panamában. Ha pedig erre nincs pénze, akkor 7—8 forintos puha posztókalapot tesz föl s az eddigi szalmakalapok, ha még oly finomak is, teljesen szerepüket veszítik.

A panamakalap valóságos átka az uri közönségnek. Mérsékelt javadalmazása urak most egy kalapért kidobnak 100 koronát, minden lelkiismeretfurdalás nélkül, holott azelőtt ily összegtől sokkal fontosabb okból sem váltak volna meg. A nagyon szegény ember is legalább negyedfél forintos imitált panamában jár, a közönséges szalmakalap pedig legfeljebb a díjnokok és kocsisok igényeit elégíti ki. A panamakalap divatjában azonban van egy bökkenő. Mennél távolabb esik egy ország egy iparcikk gyártási helyétől, annál selejtebb darabokat kap e cikkből s bizvást állíthatni, hogy a nálunk kapható eredeti, igazi panama-

kalapok kilencvenszázadrész úgy viszonylik az igazán eredeti panamakalapokhoz, mint a Hegyalján termelt 30 krajcáros kocsis bor, a szintén hegyaljai aszuhoz. A mi eredeti százkoronás panamáink drága munka, de gyári munka, melylyel délamerikai gyárak árasztják el Európát. Eleve is megjegyzendő, hogy az igazi panamakalapot nem szószerint kell venni, mert inkább csak minőséget jelent s talán egyetlen darab sem származik Panamából, hanem Dél-Amerika különféle városából.

Egyetlen kalapnak az elkészítésén egy ügyes munkás fél esztendeig is eldolgozik s ez magyarázza meg azt a körülményt, hogy az igazán finom panamakalapnak a tucatját new-yorki nagykereskedők 1700 koronájával adják el európai kereskedéseknek, darabját tehát 140 koronáért. Vámot, szállítást, hasznát beleszámítva ily kalap nem kapható 200 koronán alul, pedig ez az eredeti panamakalapoknak a legolcsóbb fajtája. Nyugodjanak meg tehát százkoronás panamával hivallgó divathőseink abban, hogy éppen csak olyan panamát viselnek, mintha a szalmakalapok közül a 40 krajcáros viselnék.

Vannak panamakalapok, melyek darabján egy évig, sőt mástól évig is eldolgozik egy munkás. Londonban az idén 850 korona a valamirevaló panama, de még ez is olcsó, mert vannak 1000, sőt 2000 koronás panamák. S ez a fajta az, melyet össze lehet gyűrni s melyre 120 kilós ember is ráülhet minden katasztrófa nélkül. Ez a kalap igazán tartós, annyira az, hogy Nyugat-Indiában némelyek oly panamát viselnek, melyet már a dédapjuk is hordott s ha nyár elején kitisztítatják, megint csak vadonatújnak látszik. A mostani panamakalap-divat bolond divat, mert logikátlanul nagykvótát foglal le az ember ruházkodási budgetjéből. Annál bolondabb divat, mert most már az asszonyok és leányok is kezdik hordani s ha náluk is általános divat lesz, akkor a férjek kénytelenek lemondani róla. Mert egy család két-három panamakalapot nem bír meg az általános pangás e szomorú korszakában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A magyarfaló és az ügyész. Érdekes tárgyalás folyt le ma délelőtt a pestvidéki törvényszék, mint felebbviteli bíróság előtt. *Eisner* Ferenc, a váci szövőgyár munkavezetője arról híres, hogy gyűlöli a magyarokat. Az elmúlt télen nagyobb társaságban borozgatott s tarsalgás közben hirtelen kitört belőle magyarfaló természete.

— Minden magyar gazember! — mondotta.

Ezenkívül oly sértő kifejezéseket használt a magyarok ellen, hogy a jelenvolt asszonyok elszégyellték magukat, s pirulva távoztak a helyiségből. A társaságnak több tagja — csupa egyszerű ember — nem hagyta annyiban a dolgot és az esetet följelentette a pestvidéki járásbírósnál, anélkül, hogy bármely törvényszakasra hivatkoztak volna. A járásbírósnak a följelentés alapján *Eisner* közszemérem elleni vétség miatt pénzbüntetésre ítélte. A vádlott fölébe-vezése folytán a pör a pestvidéki törvényszékhez, mint felebbviteli bírósághoz került, amely hamarosan belátta, hogy itt nem közszemérem elleni vétség, hanem *rágalmazás és becsületsértés* vétsége forog fenn. De ebben természetesen határozni, ha magánpanaszos lép föl a sértő ellen. Már most az a nevezetes körülmény állott be, hogy miután *Eisner* az ő kifakadásával minden magyar embert rágalmazott és becsületsértésben megsértett, a vád átvételére minden magyar ember jogosítva volt. Főpattant tehát a helyéről *Horváth* János dr. kir. alügyész, s kijelentette, hogy ő, mint magyar ember a vádat átvesszi. A törvényszék erre *Eisner* Ferencet rágalmazás és becsületsértés miatt 600 korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, június 9.

Szeszélyes időjárásunk féltett napja: a Medard volt, mely eső nélkül mult el, ez a gazda nép hiedelme szerint jó időt jósol.

Osszes vetéseink jó időre várnak, a kapálási munkálatok már késést is szenvednek.

A tavaszi vetések elmaradtak fejlődésükben, míg az őszi eddig elég jól állnak.

Szőllő és kerti gyümölcs silány eredményt ígér.

Behozatott mintegy 800 métermázsa buza és 500 métermázsa tengeri, mely jól fizetett napi áron kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.00—7.10.

Buza közép 6.90—7.00.

Tengeri 6.00—6.05.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.20—5.30.

Zab névleges jegyzés 5.20—5.30.

Az irányzat változatlan.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Acs testvérek, keresk. cég, Debrecen. — Hidegi Béla, Ersekujvár. — Ifj. Deutsch Izidor, Veszprém. — Popper Tivadar és társa, Prága. — Hohenholz Eliz, Bécs. — Grangl Frigyes, Gősz. — Gaszmayer Alajos, Volsberg.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 9.

Déltőzsde. Buzakínlat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Nyugodt irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba, változatlan árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin 1 olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	7.60—7.61
Rozs októberre	6.45—6.46
Zab októberre	5.43—5.45
Tengeri júliusra	6.29—6.30
Tengeri augusztusra	6.35—6.36
Tengeri 1904 májusra	5.24—5.25
Repce augusztusra	12.25—12.35

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	7.58—7.59
Rozs októberre	6.44—6.45
Zab októberre	5.42—5.44
Tengeri júliusra	6.29—6.30
Tengeri augusztusra	6.34—6.35
Tengeri 1904 májusra	5.25—5.26
Repce augusztusra	—

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	662.40
Magyar hitelrészvény	730.50
Leszámlolóbank részvény	450.50
Rima-Murányi vasmű részvény	466.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	679.—
Közúti vasút	609.50
Városi villamos vasút részvény	312.—

Szeszűzlet.

— Június 9. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szérlőtti moslék 12.80—13.— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 112—4 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 120—2 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 120—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 112—4 fillérig.

Szérlőszám. Június 8. napján volt készlet 46,305 darab, június 7. napján főlhajtott 2213 darab, június 7. napján elszállított 1158 darab, június 8. napján maradt készlet 47,362 darab. Uziel: Változatlan.

NAPIREND.

Június 10. Szerda. Róm. kath. naptár: Margit. — Protestáns naptár: Margit. — Görög-keleti naptár (május 28.): Eutik. — A nap kél 3 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 39 perckor.

Kölossej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás: A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Melegebb, sok helyütt csapadék, zivatarok. Június 10. Az aradi állami főreáliskola majálisja (Csálai erdő). — Városi közgyűlés délután 4 órakor.

CSARNOK.

Tudós-szerelem.

— Elbeszélés. —

Irtá: **VOJTKÉ PAL.**

[2]

(Folytatás.)

Az első szoba ajtaja nyílt, Dani jött haza.

— Már megint itt vagy? — kérdezte tréfásan s lerakta könyveit. — Az ember nem dolgozhatik töled.

— Rád fér egy kis pihenés. Hány órád volt ma?

— Kettő. Valószínűleg rendkívüli órákat is kell adnom, hogy befejezhessem az anyagot.

— Te semmit sem kíméled magadat!

— Megint a régi nóta Nem tehetek más-ként.

— Oszd be jobban a tárgyat és ne vedd olyan részletesen. Fogadni merek, hogy kedvenc Spinózádnál . . .

— Barátom, kell, kell és harmadszor is kell. Ha te ismernéd Spinózákat. Barátom Kantot kivéve . . . De te nem érdeklődöl a filozófia iránt?

Cigaretét sodortam.

— Pedig még a laikus is gyönyörrel olvashatja. Hatása elmaradhatatlan a gondolkodásra, életmódra, vallásos nézetre. És mily rokonszenves . . . Egy felől az angol bölcsészet, mely a vallást és tudást . . . Téged ez untat? Ásítottam.

— Spinóza filozófiájában a legfőbb intézményeknek olyan alapját látom, amely egyedül alkalmas a fejlődésre, a haladásra. Az államforma . . . A vallás . . . Az ember helyzete a társadalomban, a természetben . . . Hogy ez téged egyáltalán nem érdekel? . . .

— Törpe szellem vagyok én ehez.

— De a munkámat legalább elolvasod, abban minden meg lesz. Barátom, az a munka a legfőbb becsvágyam . . . Azt hiszem, jót kell adnom, nem lehet rossz, belehálnék, ha csalódnám. Tegnap felelt Zeller Berlinből . . . helyesli rendszeremet . . . igen, bevezetésül ki kell emelnem az ellentéteket, ez maga is önálló tanulmányzámba megy . . .

— Dani, tudd meg, hogy a munkád megírásáról mostanában szó sem lehet.

— Miért?

— Oszintén szólok. Beszéltem a doktorral. A napokban vizsgált meg, azt mondta, hogy a legkomolyabb veszélyben forogsz. Nemcsak hogy le kell mondanod a dolgozásról, de előadásokat se tarthatsz, egy évi szabadságot kell kérned.

Egy kissé elsápadt. S én már kezdtem magamra haragudni, amiért ilyen kiméletlenül őszinte voltam. Igyekeztem némileg enyhíteni a dolgot.

— Tudod, a legerősebb szervezetet istönkreteheti az a munka, melyek te végzel. Oszsze kell magadat szedned egy kicsit, ennyi az egész, a test is megkívánja a magát s te ezt eddig nem gondoltad meg. Aztán megint nekifeküdhetsz, kényelmesebben, hiszen nem mondom, hogy szabadságod alatt ne dolgozhatnál egy keveset előre.

— Viszek is magammal egy pár könyvet. Abból az egy pár könyvből lett egy ládára való. Hozhatod, jó fiu, gondoltam, rajta leszek, hogy ott porosodjanak a padlásunkon, az én könyvtáram mellett.

Es hát csakugyan megindultunk. Kikértem a négyheti szabadságomat és vittem Danit haza — mihozzánk. Vele leszek, — míg megszokik. Négy hét alatt a legátalkodottabb világyűlölő is megszereti nálunk a világot. Hej,

melegebb napok is járnak arra mifelénk jó kompánia, fess lányok, mindennap cécó, beleugratlak professzor, még jó lesz, ha ott nem ragadsz.

Haza csak ennyit sürgönyöztem: „Esti vonattal ott leszünk!” Hogy hányan? Melliókes. Jó magyar házbán akár másodmagaddal, akár egy ezreddel érkezel, — nem jönnek zavarba. Bor a pincében elég, tele az éleskamra, aztán ha valamennyi szobát végig kinyitják s tele vetik a padlót szélteben-hosszában ágyakkal, csak elférnek valahogy. Futja a dunna, dagadó párna . . . és a vendégszeretet.

A falusi pályaháznál harsogó éljen fogadta vonatunkat. Dani nem tudta elgondolni, mi történik.

Semmi különös. Mint mindig, most is jókedvű társaságtól zajlott a ház, elhatározták, hogy fényes fogadtatást rendeznek a tiszteletünkre s kijötték mindnyájan. Még a cigányokat is magukkal hozták.

Látszott Danin, hogy igen szokatlan helyzetbe került.

— Te, még hölgyek is vannak kint, — felszengett, miközben a vonat megállt.

— Hogyne, hisz azok eszelik ki az ilyen meglepetéseket. Hanem most siess, mert még odább visznek.

Ugy emeltek ki bennünket a kupéból. Dundi, a „friss” főhadnagy, előléptetése ota ki se jött a virágos kedvéből, mikor engem is képen cuppantott és odateremtett a porondra belebámult a vasuti kocsiba, hogy hát senki több . . .

— Mind itt vagyunk. Mehet! — mondtam.

Egy átkozott fiskális erővel üdvözlő beszédet akart mondani, de a többség szerencsére leabcugolta.

Nagybátyám, akinek vendégszeretetéét óhajtottuk élvezni, tettettett boszusággal förmedt reám:

— Adta kölyke, megint hoztál valakit a nyakamra, legalább többet hoztál volna.

A lányok nevettek, csicseregtek. Jókora jöttünk, pompásan jöttünk, az új uszoda tegnap elkészült, ma felavatását ünneplik éppen, a csatorna melletti kis erdő kivilágítva, az összes rokonság, ismerősök itt vannak, muri lesz hajnalig . . .

A cigányok rázendítettek s a társaság vigzajjal indult el a széles országúton a falu felé . . . A hintók lassan dőcögtek utánunk, a hold pedig bearanyozta a vidám képet.

Dani odasugott:

— A ládákat talán be lehetne mindjárt hozatni, a könyveim . . .

— Ráérünk arra holnap is!

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.45
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.32
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

Santonicum.

Egy régi híres Elixir a forró égélju Olaszország gyógyfüveiből előállítva, mely most már némethonban is be van vezetve.

Kitűnő gyomorerősítő szer és óvszer gyomorhajok ellen, melyek az emésztési gyengeségekből származnak.

Elmulasztja az elgyengülést, a sárgaságot, fej és gyomorfájást, hányingert, étvágytalanságot, (a mik gyomorhurutból erednek) az emésztési zavarokat, erős székrekedést, vértisztatlanságot és alhasbajokat. Azonfelül korhelykedésnél rögtön kijózanító szer. 1 palack 1 korona 20 fillér.

Kapható:

2871

Hajós Árpád, gyógyszerész úrnál Arad.

Vezérképviselő: Dittmont Frigyes, Budapest.

Birtok bérletet keresek

500—600 holdas 1000—1500 holdig, mely jó minőségű föld legyen, épületekkel, lehet Arad-, Csanád- vagy Temesmegyében, ugyszintén egy ennél kisebb vagy nagyobb birtokot megvételre készpénzfizetés mellett.

Ajánlhatok több kisebb és nagyobb birtokot, nagyon jutányos árban jó szántóföld, erdővel, Lugos, Karánsebes, Facset közelében, kedvező fizetési feltételek mellett. Ugyszintén Pest és Kecskemét mellett szép és olcsó birtokokat.

Budapesten egy nagy bérház, mely több évig adómentes, becsérélhető házzal, birtokkal, vagy bármily fekvőséggel.

Arad közelében egy új 25 lóerejű hengermalom eladó, nagy terjedelmű telekkel és teljes berendezéssel, mely mind új. A malom ára 50,000 korona, megjegyzendő, hogy 75,000 koronába került. De betegség miatt olcsón vehető meg. Készpénz csak 20,000 korona kell hozzá, a többi átvehető.

Megjegyzem, hogy házzal, szőlővel becsérélhető.

A malom napi bevételje 80—90 kor. Összes napi kiadása 18 kor. Kisebb és nagyobb szőlők kolnával és minden hozzávalóval.

Aradhoz közel és a Hegyalján szintén eladásra vannak nálam előjegyezve és igen jutányos árban kaphatók kedvező fizetési feltételek mellett. — Bővebb felvilágosítást nyújt

Rosenberg Károly,

Eötvös utca 12

1287

Cséplőgép és járgány tulajdonosok figyelmébe!!

Az 1893. XXVIII. törvénycikk értelmében minden **cséplőgép tulajdonos köteles** baleseteknél az első segélynyújtáshoz szükséges kötszerekkel felszerelt

Mentőszekrényt

készletben tartani.

Mint hogy fenti rend let be nem tartása pénzbírsággal jár, saját jól felfogott érdekében ajánlom legkitűnőbb szerekkel és jól zárható dobozzal ellátott

Mentőszekrényemet

Előírás szerint összeállítva, használati utasítással 5 frt.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészíttetnek.

Lábizzadás

Hónaljizzadás

ellen kipróbál biztos hatáshoz a **Hajós-féle**

Szárit!!!

HINTÓPOR

Szagtalanít!

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ara egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O.

Ugyeljünk az „Amor“ védjegyre.

1051

lehetővé teszik, hogy a szobák a mázolás alatt is használatosnak, mivel a keletkezett szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerülhető. Emelett a használata olyan egyszerű, hogy ki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgyval feltörölhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz,

sárgabarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befűd minden foltot, korábbi mázolást stb.; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új pallókra és parketkre, mely csupán fényt ad. Különösen parketkre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennélfogva nem fűdi el a famasztrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetméter, (két közepes nagyságú szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9¹/₂ márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Minta-mázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850. éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a cözének meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz, 1193

a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága, K. Berlin.

Főraktár Aradon: Steinitzer N.-nél.

493—1903. II. szám.

Hirdetmény.

Aradvármegye alispánja az 1903. évi június hó 4-én kelt 8349. számú rendeletével a mikalaka—nagyhalmágyi uton levő 39. sz. hid építését 5007 kor. 81 fill.,

a mikalaka—nagyhalmágyi uton levő 48. sz. hid építését 11856 kor. 93 fillér,

az ágris—drauczi thgi uton levő fekete hid építését 5432 kor. 26 fillér,

a bokszeg—beeli thgi uton 1. sz. hid építését 4085 kor. 06 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fenti munkálatok kivitelének egy vállalatbani biztosítása céljából az 1903. évi június hó 22-ik napjának délelőtt 10 órájára Aradvármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő, — az aradi m. kir. adóhivatalnál a közigazgatási letétnaplóban elkönyvelt bánatpénz letételét igazoló letéti nyugta csatolandó.

Ajánlat tehető beton szerkezetekre is, ez esetben azonban az ajánlathoz a részletes tervek is csatolandók.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek az aradi kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Aradon, 1903. évi június hó 8-án.

1299

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,
kir. főmérnök.

Ponta Vazul

egyenruha és uri szabó

Aradon, Pécskai-ut 6. szám.

Készít mindennemű egyenruhákat pontos előírás szerint, ugymint uri ruhákat a legújabb divatu szövetből és sikkos szabás és jutányos árak mellett.

Brassay Testvérek

22 év óta fennálló

fűző üzlete

nagy vevőkörrel,

szabad kézből eladó.

Értekezhetni az üzletben. 1307

Egyben tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az üzlet azért teljes üzemben van és kérjük tisztelt vevőinket megrendeléseikkel szerencsésíteni.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
osóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

MÁLY ALBERT

kalapos mester

Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalma-
kalap-festést, tisztítást és átalakításokat,
a legújabb divat szerint. 152

Czylinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít.

Vidéki megrendelések is elfogadtnak.

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.

Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és
belső gummikát és minden a kerék-
párhoz tartozó felszerelési tárgyakat.
Olcsón és jótállás mellett végzek
kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon beren-
dezéseket szakszerűen és jótállás
mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

Uhereczki Géza

kárpitós és díszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállalok mindennemű kárpitós és
díszítő munkákat a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig, u. m. billard-mes-
tal behuzását jutányos árak, pontos
és gyors kivitelben, úgy helyben, mint
vidéken.

Javitásokat olcsón eszközölök. 602

3 nap alatt meggyógyul

a kanyaró-folyás — ha több éves is — ma-
badalmazott tanálmányom által, mely több
évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bé-
csi kórházban s a párisi Hospital-Nyél-
ben vérhajbetegségek osztályán általános
használatban van. Fehetetlen és éjjeli
szaglás meggyógyítására is feltétlenül
biztos. Utazás, foglalkozás változtatás nél-
kül otthon titekből használható. Haszná-
lati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az
összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 684

Budapest, VIII. József-körút 53.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: Dr. HECHT

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál,
rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegény-
ség, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyimód, villamfény-, moór-,
szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások,
svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 959

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Ezen üzlet szolid és olcsó kiszolgálása révén
általánosan ösmert!

Nem csoda,

hogy csodálkoznak a felett, hogyan vagyok képes **valódi**
fémjelzett tiszta arany ékszer és finom pontos já-
ratu órákat **oly rendkívül olcsón** árusítani. Mint például:

Egy szépen díszített rem. nickel anker óra 2 frt. 30 kr.
Egy nagyon finom vasuti nickel óra 3 forintért.
Egy erős finom aczél rem. óra 3 frt. — kr.
Egy háromfedeles tula rem. óra 5 frt. 50 kr.
Arany és ezüst női órák rendkívül olcsón.
Arany gyűrűk, pl. 5 soros tiszta arany 15 kövel 4 frt. 60 kr.
Arany lánczokat csak az arany értékért és csekély fazon díj.

Ébresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 krjával.

Órákért és órajavításokért, a melyeket saját marám javítok, 3
évi jótállást vállalom.

Zálogcédula és törött vagy használt aranyért a legmagasabb árt fizetem.

Tisztelettel:
Zinner Vilmos,
318 műorás és ékszerész Arad, Furray-utca 2/b
Vidéki megrendelések lelkiismerettel lesznek eszközölve.

Kalhofert Jánosgéplakatos, vízvezeték-berendező és
gépjavitó műhely

Aradon, Széchenyi-utca 5. sz.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkák elkészítését, u. m.:

épületvasalások,

vízvezeték berendezéseket,
gépjavitásokat, légszuszomotorok
és gazdasági gépek, valamint
varrógépek javítását.

Vidéki megrendelések lelkiismeret-
esen, olcsón és pontosan eszkö-
zöltetnek. 289

Férfiak**ingyen kapnak**

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elveszített erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezreket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemi ba-
jokban, szifilisben, valamint elveszi-
tett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Óreg, fiatal egyaránt írhat a Staat
Medical Istitutnak az alatt jelzett
címmel, a honnan a csomagot rögtön
elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelés
széljából az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen kigyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivétel nem tesz. Mindenki ír-
hat érette bárholon magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: State Medical Institute 49.
Elektron Building, Fort Wayne. Ind
Amerika. A levelek mindig bérmenté-
sítendők. 90

Feltűnő újdonság!**DELICE**Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé más nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

924

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

798